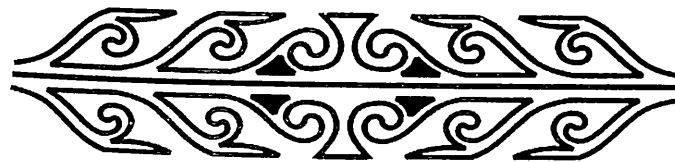

MUHAMMET YUSUP

**HALK BOL,
ILIM**

87(30)
14-95

MUHAMMET ÝUSUP

HALK BOL, ILIM

Goşgular ýgyndysy

-594600

DAŞKENT
«O‘ZBEKISTON»
2019

Terjime eden Gurbanberdi Welbegow

Iliň halan we eý gören şahyry

Şeýle döredijilik işgärleri bolýar, ýagny olar edebiyata ýyldyrym çaltlygynda girip gelýärler. Kalplara nur çayyp, eserleri hemmeleriniň göwnünden turýar. Ýyldyrymyň ömri gysga bolýar, ýöne onuň saçýan şöhesi asla sönmeýär, sebäbi ol müdimidir. Özbekistanyň halk şahyry Muhammet Ýusup özbek şygryet asmanynyň şeýle, hiç haçan sönmeýän ýagty ýyldyrlaryndan biri, özbek edebiyatynyň görnükli wekillerinden hasaplanýar.

M.Ýusup öz döredijiliginiň ilkinji türgenleşiklerinden başlap, müşderileriň nazaryna düşüp, yzly-yzyna ýazan goşgulary onuň ýiti zehinlidigini delillendirýär. Şu zehiniň guncalary kän garaşdyrman, güle öwrülip, edebiyat bossanyny gülläp ösdürdi, goşgulary yzygider neşir edildi.

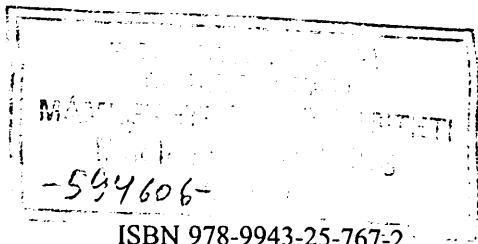
Garaşsyzlyk M.Ýusup üçin döredijilik gapylaryny giňden açyp, talantynyň täze-täze taraplarynyň ýüze çykmagy üçin mümkinçilik döretdi. Şahyr şondan peýdalanyp, azat we abat ýurduň geçmişi, şu günü we geljegi barada kä tolgundyryjy, kä buýsançly duýgular bilen, käte bolsa umyt bagyşlaýan äheňde reňbe-reň goşgulary, poemalary ýazdy. Awtoryň «Ýalançy ýar», «Saýlanma» (2002), «Biz bagtly bolarys» (2011), «Beýigimsiň watanym» (2012) atly we başga goşgy kitaplary, poemalary, hut şol köptaraply ylhamyň miweleridir.

M.Ýusup özbek edebiyatynda, hususan-da, şygryýetde örän çalt şöhrat gazanan şahyrdyr. Munuň esasy sebäbi, meniňçe, goşgularynyň sadalygynda we içginliginde, pikirleriniň halkçylygynda we filosofik taýdan çuňňurlygyndadyr. Iň esasysy, Watanyň we halkyň takdyryny öz durmuşynyň mazmunyna, takdyryna öwürüp, ýokary ussatlyk bilen döretdi. Bu aýratynlyk onuň goşgularynyň içinden eriş-argaç bolup geçýär.

Muhammet Ýusup: Goşgular / Terjime eden Gurbanberdi
M-54 Welbegow. D.: «O‘zbekiston» NÇDÖ, 2019, 80 sah.

ISBN 978-9943-25-767-2

UÖK 821.512.133.1
KBK 84 (5Ö) B

ISBN 978-9943-25-767-2

© Muhammet Ýusup, 2019
© Gurbanberdi Welbegow terj., 2019
© «O‘ZBEKISTON» NÇDÖ, 2019

Muhammet Ýusup barada Özbegistanyň halk şahyry Ykbal Mürze şeýle ýatlaýar:

«Muhammet aga beýik türkmen şahyry Magtymgulyny gowy görýärdi, goşgy diýeni şeýle bolsa-da, içgin, durmuşdan alnan we tebigy, diýip öwran-öwran gaýtalaýardy.

*Mestana ýöriňçäň gaýry ýurtlarda,
Önüp-ösen öz ýurduňdan aýrylma!
Magrur kâkilik deý nebsiň ugrunda,
Dama düşüp, ganatyňdan aýrylma!.*

Magtymgulynyň goşgularyny köp gaýtalap, beýle şahyrlar bir milletiň, bir halkyň şahyry bolman, eýsem bütin adamzadyň şahyrydyr, diýip tolgunmak bilen nygtaýardy.

Hakykatdan hem ynsany, adamzady söýen, köňli derýa şahyrlary hemme meniň şahyrym diýýär. Halypa Muhammet Ýusup hem dolulygyna türkmenleriň-de öz şahyrydyr».

Gynansak-da, şahyryň ömri ýyldyrym ýaly gysga boldy. Ýöne şahyrdan öçmejek miras galdy. Onuň türkmen diline terjime edilen eliňizdäki goşgular ýygyndysy Özbegistanda ýaşayan türkmen okyjylara şahyryň döredijiligi, ussatlygy barada bölekleýin bolsa-da maglumat bermäge kömek eder, diýip umyt edýärim.

Kerimbaý Kurambaýew,
filologiýa ylymlarynyň doktory,
professor

HALK BOL, ILIM

Gadym ýurda gaýtsyn gadym nowalarym,
Gumlar basyp guramasyn derýalarym.
Alpamyşa hüwdi aýdan mamalarym,
Ruhuny şat etjek diýseň, halk bol, ilim.

Gözýaşlaryň öwrülse-de deňizlere,
Galalaryň bermersiň sen Çingizlere.
Ulugbek at goýup gitdi ýyldyzlara
Ýüzüm basyp geçjek diýseň, halk bol, ilim.

Göroglylar gana batsa Gyratlarda,
Kör ogullar ýurdun satsa hylwatlarda.
Babur ýatsa, ol bihabar Hyratlarda
Men oýarjak diýseň baryp, halk bol, ilim.

Ýanyp gitdi kitaplaryň kerwen-kerwen,
Ibn Sinaň melhemine muşdak men hem.
Seň göwsünde baş asyrylyk agyr arman –
Nowaýyma ýetjek diýseň, halk bol, ilim.

Beýik göwnüň arzuwlary durna hatar,
Ata miras ýeriň özi bize ýeter.
Bosagaňdan güneş çykyp, güneş batar
Günleriňe gaýtjak diýseň, halk bol, ilim.

Gadym ýurda gaýtsyn gadym nowalarym,
Toprak basyp guramasyn derýalarym.
Alpamyşa hüwdi aýdan mamalarym
Ruhuny şat etjek diýseň, halk bol, ilim.

WATAN TARYPY

*Kime düz başpena, kimedir gülzar,
Her kimiň sygynýan seždegähi bar,
Bir gysym topragy göze melhemdir.
Biz üçin gadyrdan şu eziz diýar.*

*Öpüň, gözünüze sylyň topragyn,
Her sözün mukaddes doga dek söýüň.
Dakyň ýüreklere millet baýdagyn,
Watany Nejmetdin Kubra dek söýüň.*

*Göwnümiň göwheri şu eziz mesgen,
Pidadyr hemişe oňa janu-ten.
Pederleň – gudratly ýakan alawy,
Eneleň – ak süýdi, hormaty – Watan.*

*Öpüň, gözünüze sylyň topragyn,
Her sözün mukaddes doga dek söýüň,
Dakyň ýüreklere millet baýdagyn,
Watany Nejmetdin Kubra dek söýüň.*

BIZDEN AZAT WATAN GALÝANDYR

*Öter näçe baharlar gülgün,
Näçe ömür güýzleri geçip.
Ýer yüzünden tirkeşip bir gün,
Biz gideris guşlar dek uçup.*

*Bir bibaha magdan galýandyr,
Bizden azat Watan galýandyr.*

*Biziň menzil ak-áydyň säher,
Ýagtylyga ýolumyz rowan.
Millet üçin gerek bolaýsa,
Müň bir pida bolmasa bu jan –*

*Jan çekmeseň, nirden galýandyr?
Bizden azat Watan galýandyr.*

*Adam bilen ulalar mekan,
Dünýälere dessan bolýandyr.
Erkli ilin çagasy soltan,
Soltany mert ynsan bolýandyr.*

*Döwri-dünýä hemmeden galar,
Bizden azat Watan galýandyr.*

*Bugdaý sepseň bugdaýy görýäs,
Arpa eken – arpasyn alar,
Nesillere bizdendir miras,
Ata-baba namys-ar galar.*

*Erkimiz – gül ýaly galýandyr,
Bizden azat Watan galýandyr.*

URUŞ ÝYLLARYNYŇ JENAN GYZLARY

*Gahryman ýigitler gitdi urşa,
Çog ýaly ýandyryp galdy yzlary.
Ot-ýalyn içinde boýuňyz ýetdi,
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.*

Söýgi bu berlen ylahy gudrat,
Size ýar wysalyn görmedi rowa.
Hatlara garaşyp ömrüňiz geçdi,
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.

Berdaşly ýurdumyň Züleýhalary,
Dilber bilen Dildar, Dilrebalary.
Agydan gyzaran gara gözleri –
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.

Gar üstünde gezip köregem ýygan,
Sepini top edip fronta beren.
Ýigit gören hemme belany gören,
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.

Zemin müň aýlansa, aýlansa Zaman,
Ýagşa ýagşy diýen, ýamana ýaman.
Muhammet Ýusubyň nepis sözleri –
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.

WATANY SÖYÜŇ

Kimler aýasynda gül tutup gezer,
Kimleriň elinde palahman daşy.
Çaýkanyp duranda dünýä gübürdäp,
Ýurdunyň ýolunda ýigidiň başy.

Söýseňiz söýüň siz ilki Watany,
Soňra söýüň, ala göz gül bedeni.

Unutmaň, bu gadym çarhy pelekde,
Watandan başgasy hemmesi maýda.
Göwünde arzuw dek asman arassa,
Toprak dynç bolmasa, söýgi niredel!...

Söýseňiz söýüň siz ilki Watany,
Soňra söýüň, ala göz gül bedeni.

Gerek bolsa gala boluň, daş boluň,
Söýenşiň ýykylmaň, egindeş boluň.
Ýürek edip hiç kim söz aýdyp bilmez,
Ýeke jan, ýeke ten, ýeke baş boluň.

Söýseňiz söýüň siz ilki Watany,
Soňra söýüň, ala göz gül bedeni.

Ýurdumyz dynç bolsa – ýok göwne sanjy,
Gülüşip ýörerler gelinlerimiz.
Ýar-ýarlar ýaraşar, toýlar ýaraşar,
Ýaraşar dokluga şatlyklaryňyz.

Söýseňiz söýüň siz ilki Watany,
Soňra söýüň, ala göz gül bedeni.

YKRAR

Eý, ata mekanym,
Ene watanym,
Özbekistan, janym gurban saýaňa.
Sen dek mähriban ýok,
Sen dek gözel ýok
Rimi çalyşmarn bedepaýaňa*

Bir ýanyň suw bolsa, bir ýanyň gyrlar,
Näçe ýurdy gördüm, näçe takdyrlar.
Nirä barsam, başyň belent tut diýrler,
Daglaryň yzymda tirkeşip ýörler.

Gördüm gözelleriň ajaýypalaryn,
Ýa garasöýmez men, ýa-da ýygra men.
Parižiň iň gözel restoranlaryn,
Ýeke tamdyryňa çalyşmarn men.

Ne söze gidýäriň,
Ne-de dil bilýän,
Gözden uky gaçdy, galmady rahat –
Üç günde küýseýän, nädeýin bilýän,
Çala galar boldy hemme syýahat.

Bildim men, bar zatdan ulusyň özüň,
Bildim men, ýakynym şu toprak maňa,
Baharda Bahmalda dogulan güýzüň,
Arap jereninden ezizräk maňa.

Seni bilen geçen her günüm toýdur,
Sensiz bir dem galsam howatyr basýar.
Seni bilenlere egýäriň başym,
Seni bilmedige rehimim gelýär.

* Bedepaýa – bede meýdany

*«Jigim Rahathan! Uýgunyňka baryp, zatlarymy al. Mäde-
min Döwranyň öyünde paltom bar: Ybraýym Neziriňkide
üdigimem. Olary alyp gelip, maňa girizip goýber:*

Gitjege meñzeýäriň...»

Daşkent tussaghanasy. 1937-nji ý. Osman Nasyr.

Watan göwüne jaý bolsa.
Näme islär eger bolsa.
Kim bilsin,
Kim bilsin eger,
Meniň janym pida bolsa,
Diri gezermidi häzir,
Osman Nasyr, Osman Nasyr...

Bahyl boýnun eger haçan,
Akylla gün geler haçan?
Kim bilsin,
Kim bilsin eger,
Ýamana hem jeza bolsa,
Diri gezermidi häzir,
Osman Nasyr, Osman Nasyr...

Her kimde bar bilseň ganym,
Ganyma ýok meniň sözüň.
Kim bilsin,
Kim bilsin eger,
Dosty-ýarda wepa bolsa,
Diri gezermidi häzir,
Osman Nasyr, Osman Nasyr...

Janyňdan aýlansam, ýurdum,
Köp eken şahyryň, gördüm.
Kim bilsin,
Kim bilsin eger,
Olardan bir seda bolsa,
Diri gezermidi häzir,
Osman Nasyr, Osman Nasyr...

«Ýönekeý günortanlyk ýa-da agşamlyk nahar wagty adamlaryň takdyry çözülerdi. Söhbet arasynda kimleriňdir atlary agzalarydy. Birden Stalin: «Lawrentiý, çäre gör», diýip galardy. Beriýa bolsa başga jayya girip, nirädir jaň edirdi. Onuň atларыny aýdan adamlary hut şol gijede tussag edilerdi...»

Marşal Žukowyni ýatlamalaryndan

Eý, gamdan bükülen öýleri agaç,
Ýarsy tussaghana, Ýarsy ýalaňaç,
Eý ýurt, gyzlaryň gizle altynsaç –
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir!

Baýrama goýlan balyk dek duzlap,
Gatap dur ýerinde endamyň buzlap.
Gurbanlar üstüne gurbanlar yzlap,
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

Biri-birin söýäp,
Dik durup uklap.
Wagon doly çaga gidýärler aglap,
Parowozlar nirä eltýärler inräp?..
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

Olara garaşýar meýdan doly dar,
Bu darlar astynda hemme millet bar.
Ol jellat – äýnekli ýylan dek mekir,
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

Garaşýar aşgarlar guýlan jamlar,
Bu dowzah jamynda her gara şamlar.
Eräp gitdi ne-ne Akmal Ikramlar...
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

Ýüzün bir görmäge tapmany alaç,
Kimler ata mätäç.

Kim ýara mätäç.
Kim oglun görmäge – didara mätäç,
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

Eý, gamdan bükülen öýleri agaç,
Ýarsy tussaghana,
Ýarsy ýalaňaç,
Eý ýurt, gyzlaryň gizle altynsaç –
Lawrentiý Pawlowiç seýil edýändir.

* * *

Maňa gadyrdandyr onuň görnüşi,
Hiç aýlanmaz dilim ýaman diýmäge.
Ol şeýle beýikdir,
Ýokdur meñzeşi,
Näçe beýik bolsa,
Şonça pesligi...

Ol – ýagty dünýäde,
Deňi yok ynsan,
Gadyrdan bigäne,
Ýowuz mähriban.
Bir eli gül onuň yüregne çenli,
Bir eli gan onuň bilegne çenli!..

Kim ýalňyz oglunyň tapmany görün,
Ganlar aglap geçen bolsa dagynda,
Ezilen ol garyp göwünden soraň –
Beýik ynsan,
Beýik jellat hakynda.

Soraň,
Künde süren çagajyklardan,
Eýjejik aýagy çolaşyp ýören.
Kyrk birinji ýylda,
Tüpeň ýetişmän,

Ýesirlige düşen
Esgerden soraň.

Şonda

Aýan bolar onuň görnüşi,
Ol ýarsyny basan,
Ýarsyny gyran.
Goýdy ýarysyny darlarda asyp,
Galan ýarsy bilen
Jeňlere giren!..

Onuň bütin ömri
Syrdaň ybarat,
Ol dogry adalat,
Ajy hakykat
Ol akyl bozuýy
Ol ökde ussa –
Ynsan süňklerinden guran ymarat...

Ol halklar ganhory,
Halklar atasy,
Dilim aýlanmaýar
Ýaman diýmäge.
Ol şeýle beýikdir,
Ýokdur meňzeşi,
Näçe beýik bolsa,
Şonça-da pesdir.

Ýogsa aýdyň,
Kim ol?
Ýogsa aýdyň, kim?
Ýarym halk gargaýar,
Ýarym halk aglar.
Meniň soragyma
Iň dogry jogap –
Berjek bolýanlaryň barysy uklar!..

Maňa örän eziz,
Onuň görnüşi,
Bir seretsem,
Ýokdur asla meňzeşi.
Ol bir bagry giň,
Bir bagry daşdyr,
Ol bir güneş
Emma –
Gara güneşdir!

Tuhaçewskini Woroşilow ýaman görerdi. Oña görüplik ederdi. Ençeme serkerdeleriň ölüminde onuň eli bardy...

Bir günü oña obalarymyzyň gaty garyp ýagdaýdadygyny aýdyp, Hruşýowa ýetirmegini haýyş etdim, ol razy bolmady. Aýdyp bilmeýän, meni gyzyl meýdanda jaýlamaklaryny isleýärin, diýdi.

Marşal Žukowyň ýatlamalaryndan

Orsyýetiň ýarsy gizlin otluklar,
Bolsa, bize bolsun açyk otluklar.
Bize şolam bolar,
Diňe, ýoldaşlar,
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana!..

Gören günü azar bolan Orsyýet,
Tokaýlary mazar bolan Orsyýet,
Mazarlardan bizar bolan Orsyýet,
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana.

Hemmämizden köpräk «jeň» eden oldur,
Duşmanlar halyny teň eden oldur,
Şeýle hormat üçin doglan oldur –
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana.

Hytaýda ölmedik Blýuher hany,
Gýýma-gýýma bolup çapyldy teni.
Diňe oldur saklap galan Mesgewi –
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana.

Haýsy aýby üçin atyldy Ýakir*,
Ertirlik wagtynda satyldy Ýakir,
Muny ýalňyz ol bilýär, ahyr –
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana...

Klimenti gömüň Gyzyl meýdana,
Toprakda özüne galdy jaý etmän.
Üstüne daş örüp, aglaman – etmän,
Klimenti gömüň Gyzyl meýdana.

* Ýakir – komandarm.

37-NJI ÝYL AGYSY

Alawdyň sen, şohdyň sen,
Şemaldyň sen, okduň sen.
Öýümde nan ýok, oglum,
Meniň halym nä geçer?

Seniň zyň galsady,
Ogul-gyzyň bolsady,
Görüp göwnüm dolsady,
Meniň halym nä geçer?

Doluşan aý, dolan aý,
Giden ýeriň haýsy jaý?
Diläp aldym Dursunbaý,
Meniň halym nä geçer?

Ýanyp gitseň bolmazmy,
Çöküp gitseň bolmazmy.
Aýbyň bolsa bolmazmy,
Meniň halym nä geçer?

Dayhan bolsaň ölmezdiň,
Çopan bolsaň ölmezdiň.
Ýaman bolsaň ölmezdiň,
Meniň halym nä geçer?

Okaman öl, önmän öl,
Okap alym bolman öl.
Alty dili bilmän öl!...
Meniň halym nä geçer?

* * *

Düýşüme girip ýör, Kadyry babam:
Balam, ýagşylygyň ýok eken, balam...

Bolsa eger meniň gabrym tap, diýýär,
Gelip açyk galan gözüm ýap, diýýär.
Hemmämize gabyr bir ýerden ýetdi –
Hemme babalaryň ýanymda, diýýär.
Gabyrlar gabyra utgaşyp giden,
Eller boýunlara çolaşyp giden.
Dökülen dek birden şahadan badam –
Ýatyr giň meýdanda bir topar adam...

Gazaply Sibiriň tokaýlarynda,
Arçalar yňranyp güni oýarar.
Seret, Çolpanyňyz soňky mekanda,
Bikasam çäkmenin ýapynyp ýatar.

Hatar ýatyr çynar boýly ýigitler,
Akmallar,
Kadyrylar,
Şäkirler ýatar.
Ýatar Faýzyllalar,
Ýatar Ahmetler,
Ýatan yeriň ýagty bolsun, ýigitler...

Sanlary olaryň ýyldyzlardan köp,
Ýurdum, dilbendiňdir her giýa, her çöp.
Saňa pida bolan perzentleriňdir,
Atly, atsyzynyň geçen yzyn öp!

* * *

– Ömür näme, eý adam?
– Ömür uçup giden guş.
– Arman näme, eý adam?
~ – Arman ýatdan çykan düýş...

– Amat näme, eý adam?
– Ikisem çep eliňdir.

– Arzuw näme, eý adam?
– Arzuw ýörän ýoluňdyr.

– Ýalan näme, eý adam?
– Ýalan uzyn erteki.
– Hak nämedir, eý adam?
– Hakykat gan ýürekdir.

– Gaýgy näme, eý adam?
– Gaýgy hem süýji arman.
– Bagt näme, eý adam?
– Birje döwüm gara nan.

– Gara nan näme, eý adam?
– Gara nan – iman, jora.
– Iman näme, eý adam?
– «Halk duşmanyndan» sora!..

HAÝYNLAR

Stalin kezzap diýp, nalamaň birden,
Ol hem bir ynsanyň ýeke perzendi.
Bilmekçi bolsaňyz, gabryny siz hem,
Haýynlardan soraň, biler, Çolpany...

Atabek Kümüşin gözlerin ýapyp,
Özi hem zyndan edipdi sapar,
Kadyry babamyň ellerin öpüp,
Çukura iteren haýyndy ahyr.

Olar Iblis bilen dili bir dostdur,
Olar Ezraýyla sadyk çaparlar.
Ilki Osmanlary satyp, zyndan,
Perýat çeken bolan nejisdir olar.

Ýow näme? Zor gelse öldürýändir ýow,
Bular gäne ýaly ysgap tapýanlar.
Kahhary gantkesel,
Aýbegi sakaw
Hala duçar eden nejis haýynlar.

Olar ussadyňa gul ýaly kimse,
Mähriban hossary şägirtleriniň.
Özleri öldürüp, soňra mazara
Başyny göterdi tabytlarynyň...

Stalin kezzap diýp, nalamaň birden,
Ol hem bir ynsanyň ýeke perzendi.
Bilmekçi bolsaňyz, onuň gabryny,
Haýynlardan soraň, baryp, Çolpany!

GDLÝAN

Alpamyş Çambylda,
Görogly görde,
Hakykat bişikde uklardy gatap,
Bir jam altyn sorap,
Gylyç oýnadyp,
Girip geldi garyp özbek ýerine –
Telman Hareonowič ... Beriýa!..

Öýün köydi... özbek,
Şoruň gurady.
Ykbalyň keç geldi,
Yzyň gurady.
Daýhanyň,
Çopanyň –
Pagta çapanyň,
Zyňdaky hemme zadyň gurady.

Ataň satsa-da, yzlamadyň sen,
Balaň atsa-da, aglamadyň sen,
Aglasaň hem pagta ýygyp agladyň
Ganhora tapanyň berip agladyň.
Il üçin kim ýansa –
Bary basyldy,
Kim ýurduny söýse –
Bary basyldy.
Jelladyň gaznasy dolýança zere,
Seniň biz köýnegiň müň bir ýamaldy.

Eý, sen sada halkym,
Gam çeken halkym,
Bir gün işlemeseň dünýä aç galar.
Seniň kätmen uran düzüňde, dünýä.
Ýüz ýyl ýatyp işse ýetjekdir hemmä.
Seniň päkligiňe şübhe ýok asla,

Men seni bilmesem – ogul däl asla.
Diňe zähmet bilen günñ geçir sen,
Saňa haçan dil bitjegin bilmez men!..
Dessanda Alpamyş,
Görde Görogly,
Tumaris bişikde uklardy gatap.
Bir gap altyn sorap, gylyç oýnadyp,
Girip geldi mömün özbek ýerine,
Telman Hareonowıç ... Beriýa!

BIR GÜNI

Bir günü,
Bir elwan,
Zamanam geler,
Zeminiñ yüzünde,
Amanlyk bolar.

On ýylmy,
Ýüz ýylmy geçer aradan,
Uruşlar,
Dawalar gidip aradan,
Toplar
Baýyrlarda bugdaýam orar,
Tanklar
Atyzlarda pagta-da ýygar.

Milletler,
Ilatlar,
Ak ten, gara ten,
Hemmesi
Hezreti ynsanam bolar...
Älem gülüstan bolar...
Bir günü...

Şahyrlar näder, baba,
Şahyrlar nirä gider?
Şahyrlaryñ şatlykdan,
Ýürekleri ýarylyp öler!

ELEGIYA

Perzent ody köydük saýyn köydürip ýör,
Didarlary göz önünden hiç gitmeýär.
Eneleminiň diläp alan ogullary,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Elwan-elwan güller ýagar baýyrlara,
El ýetmeýär siziň ýatan gabyrlara.
Uzak ýurtda ýoldaş bolup Baburlara,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Jelaletdin gany joşdy ganyňyzda,
Umyt edip üzülmedik janyňyzda.
Nowaýy dek ynsan ýatyr ýanyňyzda,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Ýigit bolup ýaýrap-ýaýnap ýörmän giden,
Ýeke gyzyň barmagynam öpmän giden.
Dünýä inen çagasyny görmän giden,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Hazan basyp gün görmedik gussalarym,
Pahtazardan çykan horja ýigitlerim.
Zaýa giden meniň mömin Mürzelerim,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Gerek boldy, gör, kimlere gerek boldy,
Siz ölensoň, kimiň boýy derek boldy.
Bu dünýäde ölüm hem bir ermek boldy,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Gan göwnümden şanyňyza söz diledim,
Dünýä menden, men dünýäden öýkeledim.
Doguşandan ezizsiňiz inilerim,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

Perzent ody köydük saýyn köydürip ýör,
Didarlary göz önünden hiç gitmeýär.
Eneleminiň diläp alan ogullary,
Galan Owgan gyrlarynda bahadyrlar.

YBRAÝYM ELEGIÝASY

*(Owgan urşunda heläk bolan
ýigit Ybraýym Ahmedowa)*

Eneň ölsün Ybraýym,
Mekgeden hem yragym.
Öçüp galan çyragym,
Tütäp nirde ýatyrşyň?

Owgan boldy Watanyň,
Arman boldy Watanyň.
Ilme-deşik bedeniň,
Eňrap nirde ýatyrşyň?

Güldek solup ýüzleriň,
Guma dolup gözleriň.
Öz ýaraňy sen özüň,
Sypap nirde ýatyrşyň?

Aýbyň ýigit ýaşaňmy,
Ýa-da gara gaşaňmy?
Sowuk daşa başyňy,
Diräp nirde ýatyrşyň?

Kim öldürdi, haýsy gün,
Sen dek ýuwaş gumryny?
Galanlaryň ömrüni,
Diläp nirde ýatyrşyň?

Eneň ölsün Ybraýym,
Mekgeden hem yragym.
Öçüp galan çyragym,
Tütäp nirde ýatyrşyň?

ÇOLPAN

Ölse özi öler,
Sözi ölmeýär,
Hemişe ýaşaýan nesil şahyrlar.
Hakyky şahyryň gabry bolmaýar,
Ýürege jaýlanar asyl şahyrlar.

Ýogsa, ýitirmäni öwrediniň maňa,
Çolpanyň görüni görkeziň maňa.
Hazan bilmez bagdyr şahyryň zory,
Täsin miweleri taýýardyr – şygry.
Göge ýakyn dagdyr şahyryň zory,
Dagy ere gömüp bolmaýar ahyr?..

Erteki aýtmany goýuň siz maňa,
Çolpanyň gabryny görkeziň maňa.
Başyna ýassanyp agaç gabygyn,
Belki horruk çekip uklap ýatandyr.
Duşmany eňilip, goraýar ony,
Ähtimal, iň ýakyn dosty satandyr...

Hakykatyn aýdar, oýaryň maňa,
Çolpanyň gabryny görkeziň maňa.
Hany, şygry ýeňen köp samraýanlar,
Ýeňin çermäp duran, eý, saňraýanlar.
Uzyn çarbagyndan özi ýol ýasap,
Ojaga gül gömen eý saňraýanlar!

Dürtüp oýaryň bir, sözlediň maňa,
Çolpanyň gabryny görkeziň maňa.

Özi galandardyr, şahyr şygry – şa,
Toprakda giýadyr, asmanda guşdur.
Şahyry öldürmek – suwy ýandyrmak,
Ýeri döwmek ýaly müşgül ýumuşdyr.

Eý, siz, oýlap sözi oýnadyň maňa,
Çolpanyň gabryny görkeziň maňa.

EMIR TEMUR

Samarkantda galdy Bibihan,
Ýola garap galdy Bibihan.
Özbek – seni özbek edýänçä,
Kyrk ýyl atdan düşmedi soltan.

Şa diýilse agyz boşanar,
Keniz diýseň goşa-goşalar,
Watany goýnun guçdy gijeler,
Ýar bilinden guçmady soltan.

Öwgi – menzil melamatlara,
Şany kine iteklär jara.
Seretmedi hoşamatlara,
Ýalanlara gitmedi soltan.

Üm kakaýsa bilip-bilmäni,
Otuz üлке jylawda taýyn.
Bir gultum hem men-menlik meýin
Datmady, içmedi soltan.

Samarkantda galdy Bibihan,
Ýola garap soldy Bibihan.
Özbek – seniň özbek bolynçaň,
Näçe derýa geçmedi soltan.

MARGILANDA

Margilanda näme gowga, Margilanda?
Gan yzyna düşdi gözüm bosagada.
Näme aýyp bişikdäki ýaş çagada?
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

Eý, garagöz agajanyň, atma meni,
Atyp bolup günälere gatma meni.
Ýowuň ýalan sözlerine satma meni,
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

Kim gaýgyrsyn – agasy bir, inisi bir,
Il ýykylsa ilaty bir, ulusy bir.
Agyr günde azasy bir, agysy bir –
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

Ganymyz bir, nalaň meniň nalam boldy,
Eneň enem, balaň meniň balam boldy.
Kyrk ýyldan soň, seret, neneň zaman boldy,
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

Bu dünýäniň oýunlarna oýum ýandy,
Öýüň däl-de, eýsem meniň öýüm ýandy.
Müň ýyllykdy, köýnek bilen donum ýandy,
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

Margilanda näme gowga, Margilanda?
Gözüm düşdi gan yzyna bosagada.
Näme aýyp bişikdäki ýaş çagada?
Özbek bilen türki kimler uruşdyrды?

ŞALARA HEM AŇSAT DÄLDİR

Düşlerinde köp ýerleri görer adam:
Babur gabryn görüpdirin geçen ağşam.
Dagdan agyr bolar horluk geçse jandan,
Ony gabanç kowan asly Andijandan...

Şalara hem aňsat däldir, şalara hem.

Jennet mülki bolsa eger Bagy Erem,
Bäş penjesi bir bolmasa aýada jem.
Öz ýurdunda neneň gursun Täçmahallar?
Şalara hem aňsat däldir, şalara hem.

Şygrym okap, diýersiňiz, bir sendiň kem,
Ýazanlarym öwgi däldir, hudaý hekim.
Böler ili bir-birini dinletmese,
Bir maňzy kyrka bölüp ol iýmese,

Şalara hem aňsat däldir, şalara hem.

Ýurt topragyn siz-ä togap etmersiňiz,
Ol kimiňdir göwnündäki ýagty dünýä.
Size mysal gerek bolsa, ine – Babur,
Ol dünýäde iň bir beýik şa – mysapyr.

Şalara hem aňsat däldir, şalara hem.

GÖKLEM AÝYM

Saçymda ak, bahar bilen görüşdim,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük,
Gar goýnundan zordan saňa yetişdim,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Göwnüme gök benewşeler saçylsyn,
Käkiliňe tal gulpakdan saç ilsin,
Güläleğe barar ýollar açylsyn –
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Pasyl başy, ahyry hem özüň sen,
Mejnunlaryň ýoldaşy hem özüň sen,
Leylilerin syrdaşy hem özüň sen
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Geld-ä indi küýsetmegin adamy,
Sen ýoguňda bir gam basdy egnimi,
Garlar küräp, gömüp geldim atamy...
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Gögüň bilen geýindirjek meýdany,
Aýak ýalaň begendirjek balamy,
Özüň algyn göwsümdäki belany,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Kinäm ýokdur güýzde giden akguşdan,
Çekinmesin gaýta işik kakuşdan,
Gumry bilen bile çykdyk biz guşdan,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Janyň bilen saklap ýörjek gögi men,
Doýup-doýup, göze syljak gögi men,
Ýene saňa ýeterinmi – ýokmy men,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

Göwün ýaýrap, düz-meýdanyň ýasanyp,
Narpyzlaryň suw boýuna ýassanyp –
Iki setir goşgy aýtjak magtanyp,
Göklem aýym, gögünden ber bir çümtük.

DILEG

Geçene ber, hudaýym,
Gidene ber, hudaýym.
Azatlygyň gadryna
Ýetene ber, hudaýym.

Horluk asyl ýaman söz,
Gulluk kalba sanjy söz.
Göterene başynda
Azatlyk ber, hudaýym.

Emaýlap her ýapragyn,
Göze sylsyn topragyn.
Erki berseň – erk diýp gan
Ýuwdana ber, hudaýym.

Ýa sowatly hünärment,
Bolsun oňa mynasyp.
Watan berseň, intizar
Bakana ber, hudaýym!..

Rysgyn bilenlere ber,
Şükür edenlere ber.
Ýurdun her gün zyýarat
Edene ber, hudaýym.

DAŞKENT

Eý, güneşe garyndaş şäher,
Diňlemersiň belki, arzyny.
Kyrk ýyl gulluk etsem hem eger,
Üzüp bilmen senden karzyny.

Gijesi aýdyn, daňy süýji,
Şäherleriň soltany sensiň.
Ýüzi gyzyl, alma dek tämiz
Gözel gyzlaň mekany sensiň.

Sätsiz günüm bolmaýar zarym –
Ýaşlygymyň hemrasy sensiň.
Baglaryňda geçdi ýaşlygym –
Ilki söýgim şaýady sensiň.

Eý, göwnüme ýerleşip galan,
Mähri beýik ýokdur sençeräk.
Ýoluna dyz çökenim ýalan,
Söýmedim men ýary sençeräk.

Karzynam köp sada halkyňdan,
Emma birden basar gaýgy-gam –
Bagryň şeýle giňdir, bagryňdan,
Pena tapar dardan gaçan hem...

Janym gurban ýagşylaryňa,
Ýamanyňa ýamanlygym ýok.
Arzym ýoldaş arzuwlaryňa,
Sensiz meniň amanlygym ýok.

Seniň söýen söýgiňe hemra,
Goý, görripler saňa zar bolsun.
Meni şahyr eden laý suwag –
Hylwathanalaryň bar bolsun.

ANDIJANYM

Bagyşemal ýakasynda gezip ýördüm,
Babalarym päk ruhun syzyp durdum.
Topragyny ele alyp göze syldym,
Şa batyrym Babur ýurdy Andijanym.

Ýaşar munda öz ähdine wepadarlar,
Gözi alar topbak-topbak pagtazarlar.
Gül öndürýän atyzyndan gitmez garlar,
Babadaýhan ýurdy meniň Andijanym.

Jennet mekan, salkyn şäher gülzarlary,
Uçaryn diýr Asakanyň tulparlary.
Mert ilimiň laçynlary, bürgütleri,
Gahrymanyň Kabyljan bar Andijanym.

Bu ülkede Mahlaraýym yzlary bar,
Periler dek garaýagyz gyzlary bar.
Jemalyndan aý utanýan ýüzleri bar,
Tamdyr-tamdyr şirmaý* ýurdy Andijanym.

Bu mekany Hydyr ata goldap durar,
Harmanyňa päk nepesin ýollap durar.
Düýşünde hem atyzyňy oýlap durar,
Asmana deň giňlik ýurdy Andijanym.

* Şirmaý – çöregiň görnüşi.

MARGILAN

Görksüz öý dek sensiz duýdum dünýäni.
Sensiz söýsem ýalan söýdüm dünýäni.
Margilan, Margilan, jülgäň merjeni,
Pygamber bagym diýp, sylanan şäher.

Sahylygy senden öwrener dünýä,
Mertsniň, men-menligi etmediň dawa.
Gula at mündüren, gaýşarsa emma,
Suw guýmadyk soltan eline şäher.

Ýanyňa kim gelip kimler gitmedi,
Demi hem ýetmedi, tygy ötmedi.
Sabyr galasyna zyýan ýetmedi,
Suwda çöküp, otda ýanmadyk şäher.

Jennet hüýrlerinden jemalyň gözel,
Gözel senemleriň haýaly gözel.
Baş egip gelende, Atabekler hem,
Kümüşiniň gözi gyýmadyk şäher.

Geçdim ýollaryňdan ýaşanda güneş,
Göwnüm doly öýke, gözüm doly ýaş.
Biz ahyr gadyrdan, biz ahyr syrdaş,
Muhammet telmuryyp doýmadyk şäher.

NOWRUZ

Nowruzda nowruzy gömüň – diýdiler,
Gömüňde bir salym dymyň – diýdiler.
Könäň galyndysy asly bu seýil,
Eý, bendeýi mömin -- diýdiler.

Möminleriň başy ýere egildi,
Täsin gyrgynçylyk başlandy, dostum.
Çagalar jeň etdi, garrylar dymdy,
Hut özüm bir ýylda on ýyla ösdüm.

Hiç kim sözlemedi, eý, däli dünýä,
Nowruzsyz ýok ahyr sende hiç many.
Ýagşy söz aýdyldy nejis adyna,
Şeytana okaldy müň dürli sena.

«Ondan soň näm boldy?» diýip sorasaň,
Mukaddes sahnadan «oýunçy» gitdi.
Nirä ýitrim boldy hudaý bilýändir,
Şol bir hudaýsyzy yzlaň siz indi.

Janyňdan aýlansam, Nowruz gel indi,
Kyrk ýyl gyrgynda-da aman galanym.
Men seni hiç kime bermerin indi,
Ýalmawuz goýnundan çekip alanym.

ENE DILIM

Maňa sütem edenleri halamadym,
Goşgy ýazdym, başga işi oňlamadym.
Dilim barka öz dilimde sözlemedim,
Ýada düşse ezilip dur bagry-dilim,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

«Erkäm» diýip enem guçsa gije ýarym,
Erkim ýok diýp hasrat çekýär meniň bagrym.
Parowozy halsyradan bugdaýlarym,
Altynlarym, magdanlarym, ýüpeklerim,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

Kimler üçin bolupdyk biz ýabanylar,
Özbeki gan agladany özbek sylar.
Halymyzy gowy bilýär Ýassawylar,
Tapanymyz zamça ýaly dilim-dilim,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

Kimdir kiçi millet boldy, kimdir uly,
Uly millet – Ependisi ýokdur häli.
Biz pyýada, biz bakanlar gezdi atly,
Zulum gelse, diňe senden boldy zulum,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

Sen bolmasaň asyl bize ýakmaz şygyr,
Dili ýokda göwün bilen bolmaz bagyr.
Saňa baha berip giden Alyşirdir,
Ýüregimiň töründäki solmaz gülüm,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

Bir seretsem, her şiwäňde mün görnüşler,
Bir agaç sen, her pudakda mün iýmişler.
Kadyrylar, Çolpanlardyr, Abdullalar,
Seniň giden günüň meniň doglan ýylym,
Geç günämi ene dilim, ene dilim.

URUŞ BOLMASYN

Dünýä dünýä bolup ýaraldy haçan,
Ýaşayyş heňleri ýaýrady haçan,
Zulum ýagtylygy görüpdür haçan?..
Älem nura dolsun, uruş bolmasyn.

Bahar gelenini bilmesem meýli,
Gyrlardan gülälek ýygmasam meýli,
Elmydama gülüp gezmesem meýli,
Ynsan ykbalyna hüjüm bolmasyn.

Belki, ömrüm uzyn, belki, gysgadyr,
Meýli bilmäýin men hezillik nedir,
Meýli bu dünýäde tapmasam gadyr,
Ömür baglarymyz asyl solmasyn...

Arman, gany bilse adam-adamy,
Köýdürüp kül etse ýagty älemi,
Men kime yrandym ýeke balamy?
Näme bolsa bolsun, uruş bolmasyn!

GELINLIGIM

Gelinligim, gülüp-gülüp gitdiňmi sen?
Ýüregimi dilip-dilip gitdiňmi sen?
Ýalňyzlykda näme bolsam boldum-la men,
Maksadyňa ýetdiňmi sen – ýetdiňmi sen?

Özüm tapan gyzdan haçan dynar göwnüm?
Ýola bakyp doýar göwnüm, ganar göwnüm.
Seň ýoluňa umyt edip ýanar göwnüm,
Ýat köçeden geçdiňmi sen, geçdiňmi sen?

Seň göwnüňi aldymy şum ýeňňeleri?
Aldap ýola çekdimi ýa hileleri.
Seň gözüňi aldymy ýa tyllalary ?
Söýgimizi zerlerine satdyňmy sen?

Seň mülküňe ne periler höwes etmez?
Ýarym, aýt sen, saňa ene näme ýetmez?
Näme beýle aý ýüzüňden gaýgy gitmez?
Indi hijran azabyny datdyňmy sen?

Gün batmanka gapyňyzam ýapylyp dur,
Gök zülpüne polat zynjyr asylyp dur.
Agy bilen bar humaryň basylyp dur,
Yzlap-yzlap şu zyndany tapdyňmy sen?..

GÜLÄLEK

Gülälegim, gyrdan başga mekanyň ýok,
Käkil ýaýsaň, ýerden başga meýdanyň ýok.
Öýke-kine edeninde, özüm baryp,
Maňlaýyňdan öpjek diýsem, maňlaýyň ýok.

Sülmüreyäň gelin ýaly başyň egip,
Jeren geçen ýodalara ýaşyň döküp.
Gyzyl ýüzüň zar göwnüme durar degip,
Meniň ýaly sen garybyň perwanaň ýok...

Gadryň bilen, derdiň bilen, aýt, kimiň bar?..
Gelip-gidýän bahar saňa biwepa ýar.
Gözelsiň sen, saňa hemme güller humar,
«Ah» ursaňam, ony diňläp bosagaň ýok...

Baryp bilmän galsam eger, geç günähim,
Bir ýatlagyn men dünýäden geçen çagym,
Meň gabrymda ülpüldäp dur, gülälegim,
Muhammetden başga dostdur diwanaň ýok.

JEREN

Gan aglatdy haýsy bagrydaş,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?
Aýagyňa goýaýyn men baş,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?

Ýürek ganyň dökülen sokmak,
Bagry elwan güläle, ýaprak.
Saňa haýsy daş atan akmak,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?

Zar agladyň munçalar biwagt,
Mende hem bar seňki dek saýýat...
Eý biazar, eý mömin janzat,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?

Bu dünýäniň näkesleri bar,
Ýagşylygy görüp bilmeýär.
Meni hem gan aglatdy olar,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?

Dilim bilen ýaraň sylaýyn,
Seň derdiňe şypa diläýin.
Gel, doguşan agañ bolaýyn,
Jeren, nämä gözüň doly ýaş?

BAR BOLSUN

Gyz bar öýüň görki başga – diýdiler,
Jennet ýoly – gyz bar ýoldur – diýdiler.
Hyýalyňda oglum ýok diýp, kemsinme,
Dag bolmasa, gyr hem söýeg – diýdiler.
Iliň bagty batyrlara ýar bolsun,
Emineler, Halideler bar bolsun!..

Gyz ýok ýurda bahar goşa gelermi?
Gelinsiz toý bilseň toý dek bolarmy?
Gyz bolansoň, ülkäm abat, ýurt aman,
Gyz garaşsa, ýigit otdan geçmezmi?
Jany aman, duşany tumar bolsun,
Masudalar, Mahzunalar bar bolsun.

Gyzy ýoguň aýsyz tutuk asmany,
Gyzy baryň köşk ýalydyr eýwany.
Ol bir ejiz, ol bir eziz perwanaň,
Ýigit – ýoluň, gyz – köňlün soltany.
Ata öýde her güni bahar bolsun,
Mawludalar, Masudalar bar bolsun!

Eý, Muhammet, alty aga-iniň bar,
Birde ýagşy, birde ýaman günüň bar.
Bir gün başyň ýeter bolsa ýassyga,
Gyzlaryňdan ýakyn ýene kimiň bar?!
Sawçylary işiginde zar bolsun –
Nazimalar, Medineler bar bolsun.

GYZLAR GOŞGUSY

Gyz ýok öýde sergin şemal öwürmez,
Gyz ýok öýde reýhan güllerem ösmez.
Ogullaryň ata bilen işi ýok,
Gyz atasyn her ädimde bir ýatlar.
Gözlerine sylar ýörän zzyňyz,
Haýsy kem oguldan, aýt sen, gyzyňyz...

Gyz ýok öýde irden daňlar atmaýar,
Jaýda güneş, eýwanda aý ýatmaýar.
Ogul neneň dost bolýanyň bilmedim,
Gyz dost bolsa – hiç syryňy satmaýar.
Agyr günde balkyldatmaz gözüňiz,
Haýsy kem oguldan, aýt sen, gyzyňyz...

Ömür derýa, täleýe kim kepildir,
Gyzyň barjak jaýy bölek sahyldyr*
Gyz derdini bilmedikler gapyldyr,
Gyz bar öýde açyk bolsun ýüzüňiz,
Haýsy kem oguldan, aýt sen, gyzyňyz...

Dünýä görki – ol gözleri şahlalar**,
Gyzlar bilen lälezardyr sähralar.
Bakanda Kaýysy Mežnuna öwren,
Tahyrlary Tahyr eden – Zöhreler.
Gyz sebäpli bitin biziň rysgymyz,
Haýsy kem oguldan, aýt sen, gyzyňyz...

Aýdyň, kimiň peýmanasy dolmadyk,
Gyz bar – ata ýat bagrynda ölmedik.
Oglum ýok diýp, ökünýändir – nadanlar,
Hatda, Pygamberiň ogly bolmadyk!...
Bilip aýdyň aýdanda her sözüňiz,
Haýsy kem oguldan, aýt sen, gyzyňyz?!

* Sahyl – kenar.

** Şahla – owadan göz.

ENAR

Enarmysyň ýarym özüň, ýüzüň enar,
Hälem seni unutmaýan, bagrym ýanar.
Otuzda hem üýtgemänsiň, ot ýalysyň,
Sag ýüzüňden öpdürenňe kim ynanýar?..

Eý, göwnüme görk bolmany giden gunça,
Janym çykça bolmazmydy sen gidýänçä?
Gyz oglanyň wadalary ýetişýänçä –
Boý yetensoň özüň bilip sözüň tapar.

Sen gelmeseň bu toýa men gelmezdim men,
Görmänimsoň bagry girýan bolmazdym men.
Asyl seni hiç kimlere bermezdim men,
Men garyba gyzyn berip kim guwanar?'

Hyýal sürüp küýsäniňde käwagt-käwagt,
Aýt ýaryňa, ýadawlykdyr diýip bilsin.
Saçlaryňa ak monjuklar dakyp goýsun,
Gül göwnüňde gizlenmesin biganalar.

Ýaryň bilen ýaşlykdan biz deň-duş bolduk,
Kyrk ýigide serdar bolduk, töre bolduk.
Iki dostuň hal-ahwalyn sora indi –
Bu dünýäde ýokdur bizdek diwanalar...

Enarmysyň ýarym özüň, ýüzüň enar,
Hälem seni unutmaýan, bagrym ýanar.
Otuzda hem üýtgemänsiň, ot ýalysyň,
Sag ýüzüňden öpdürenňe kim ynanýar?..

BAGTLY BOL, DIÝRIN

Meniň eziz gyzym,
Bal ýaly gyzym,
Mendenem sadasyň. Oýlasam agyr.
Otlara gömülip gidende yzym,
Halyň neneň geçer... ýürek agyrar.

Seniň gözleriňde meniň ýaşlygym,
Saçyň her bir tary azaplarymdyr.
Kim ýoldaş bolarka ýoluňda saňa?
Şeýle näziğiň sen... ýürek agyrar.

Kim men özüm? Hatda bilmeýän özüm,
Göwnüm çukuryňa balyklar dolar.
Meniň sada gyzym, seni oýlasam,
Janyň bir guş çokar – ýürek agyrar.

Bilbiller köp gelen alabaharda
Äleme nur saçsyn ap-ak lybasyň.
Men sessiz ýataryň gyrda ýa jarda
Hem aglap öperin eliň hynasyn!

Meniň gözel gyzym, bagtly bol, diýrin!!!

* * *

Ýatlamasaňam meni,
Neneň edip dynaryň.
Ýyllar geçse-de seni
Unutmany ýanaryň.
Bolýa, meň-ä gan göwnüm,
Bagtlymysyň, söýgülim?...

Bahar gelse baglara,
Söýüşýänler sygmaýar.
Meniň ýanan göwnümde

Güläleklekler aglaýar.
Bolýa, meň-ä, gan göwnüm
Bagtlymysyň, söýgülim?...
Menden geçip gitseň-de,
Bolýa, janyň sag bolsun.
Meniň göwnüm çökse-de,
Seniň göwnüň çag bolsun.
Bolýa, meň-ä, gan göwnüm
Bagtlymysyň, söýgülim?...

Nirde bolsaň, aman bol,
Aman bol-da bilip al –
Seniň ömrüň uzyn ýol,
Meniň ömrüm bir sowal:
Bolýa, meň-ä, gan göwnüm
Bagtlymysyň, söýgülim?!

ÖP MENI

Meniň duşmanlarym bulutdan-da köp,
Yzmydan saýa dek gelyärler top-top.
Sag gezip ýörenim gowy bir pursat,
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.

Köňül aglar, seret, gözler ýadaýar,
Goý göwsüň göwsüme – ol ýanyp barýar.
Damakda hem ruhum balkyldap durýar,
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.

Eý meniň jelladym, eý mähibanym,
Asmanym toprakdyr – toprak asmanym,
Dilimiň ujunda durandyr janym,
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.

Gije diýenimiz – dilsiz bir tilsim,
Düýşi ýanar çogmy, okmy, kim bilsin?
Ertir turarynmy – ýokmy kim bilsin?...
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.

Jan birden çykaýsa, bu – aňsat ölmek,
Söýmeseň, sütemden öljegimem hak
Gaşlaryň dar bolsun, saçlaryň – syrtmak,
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.
Biz bir – ejiz bende, ajaldyr – hekim,
Gyssanma, diýp meni bogmagyn, ýrkäm.
Posaňdan bogulyp öljek, ölssem hem –
Öp meni, söýgülim, soňky sapar öp.

LÄLIK KEÝIK

Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem,
Mežnun bolup, sähralarda idip ýörsem.
Bu dünýäde birdek garyp ikimiz hem,
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?...

Seniň gözüň, meniň gözüm bilseň gara,
Seniň bagryň, meniň bagrym bilsem ýara.
Bu dünýäde senem-menem bir biçäre!...
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?...

Şemal däl-de, yzyň kowup gezdi keman,
Saýýat meniň külbämi hem etdi weýran,
Seniň janyň, meniň janym – amanat jan,
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?...

Gel, aglaly bileleşip ýandaklara,
Sähralarda guramadyk bulaklara,
Ikimiz hem döräpdiris horluklara,
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?

Ömrümiziň hemme ýoly, ýodasy çog,
Çogdan gorkma, ýüzsüz goýan gapandan gork,
Bu dünýäde saňa dost ýok, maňa dost ýok,
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?...

Saç agardy, syrdaş yzlap tapmandan soň,
Aýdylmadyk ýürekde ne sözüme galdy.
Ýol soňunda, hiç bolmasa ölümden öň,
Lälik keyik, meýlimi bir erkelesem?...

KEBELEKLER

Men garybyň dogulandan bagry gan,
Bir göwrämde dawalaşýar iki jan.
Jan dalaşsam, depämde çarh uran ol,
Kebelekler adamlardan mähriban...

Ýagyş ýagsa, ak guşlaram uçarlar,
Säherlerden çyg-şeraplar içerler.
Saýlamazdan gabyrlary guçarlar,
Kebelekler adamlardan mähriban...

Güle gonsa, ganatlary batmaýar,
Ejizimdir hiç kime daş atmaýar.
Bir gün ýaşar, bir-birini satmaýar,
Kebelekler adamlardan mähriban...

Bir seretseň, ne külbesi, öýi ýok,
Ne sesi bar, ne aýdymy, sazy ýok.
Kebelegiň garyplygy, hany ýok,
Kebelekler adamlardan mähriban...

Kebelegiň Käbesidir düz meýdan,
Ol meýdanda mähir doly, nur her ýan.
Bagtsyz bolsa, bary bagtsyz bir zaman,
Kebelekler adamlardan mähriban...

Aýdyň agşam ýada düşdün, eý melek,
Seni ýatlap boldy ýene gan ýürek.
Söýýäriň diýp aldamaýar kebelek!..
Kebelekler adamlardan mähriban!...

Muhammede ynanan eý mömin siz,
Sözüm ýatlap, ölsem oýa batmaň siz:
Kebelegiň ganatyna gömüň siz,
Kebelekler adamlardan mähriban...

* * *

Muhabetiň maňa mähri bolupdyr gyt,
Garyp göwnüm armanlary köpdür, seret.
Yzym doly men söýmedik gyzlar boldy,
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe...

Özi aglap, özi goýup doýdy ýürek,
Bir görmegi arzuw etmän goýdy ýürek,
Gadrym bilen derdim mydam bölek-bölek,
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe...

Gül jennetiň leblerinden lezzet sordum,
Bagt guşunyň yüzlerinde gudrat gördüm,
Şahyr boldum şalardan köp yzzat gördüm!..
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe.

Ýalmawuzyň ýassygyna degdi başym,
Ýowuz peri ýaryň men diýp, egdi başym,
Ýat gujakda zaýa boldy ýigit ýaşym,
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe.

Yzlanlarym şol bir nepis dodak maňa,
Ol bir alaw, boldy ataş, boldy bela,
Oýalykda näme etsem boldy günä,
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe.

Suw dek akyp, geçdi ömür, ýokdur sabyr,
Bu dünýäde görenlerim igenç, jebir,
Gadamyňy tizlet diýip, ümlär gabyr,
Hakyky ýar düşlerimde gördüm diňe...

BAÝ GYZY

Baý babamyň aşy bar,
Aşy doly daşy bar.
Baý gyzynyň bir garyp
Gul bilen ne işi bar...

Kyýamatda gula ýüz
Öwürmeýär baý gyzy.
Ösme öpen gaşyndan,
Öpdürmeýär baý gyzy.

Öpdürse-de öpmerin,
Öpsem gadrym aglaýar.
Baýa syryňy berme
Baýda wepa bolmaýar!..

Baý gyzyny ugratdym,
Baý oglana syn etdim,
Giderin diýp ol aýtdy,
Gidiber diýp men aýtdym.

Zarym bar-da, zorum ýok,
Bolýa gitse, ýar gitsin,
Garyplary garyplar
Söýenine ne ýetsin!

SÖÝGI SEDASY

Mähir gözde gülüm diýseler ýalan,
Meniň göwnümdäki öçmez ýalkymyň.
Näçe duşuşmasak, şonça gadyrdan,
Näçe uzak ýörsem, şonça ýakymyň.

Diwana aşyk men, men bir diwana,
Senden başga aýt ahyry kimim bar?...
Sen bolmasaň maňa dünýä bigäne,
Sensiz bagymdaky güller ýakymсыz.

Sen aý kysmatym, sen azaplarym,
Sen süýji derdimiň, süýji azarym,
Sen meniň asmandan tapan ap-agym,
Sen ýerde ýitiren gözmonjugymyň.

Ýadymda şol öňki degişmeleriň,
Göwsümi ýandyrdy ok kirpikleriň,
Sen öňki gyz – aýdan aýdyň arzuwym,
Sensiň – şatlyk buşlan bir habarçymyň.

Sensiň – gözlerimiň üstünde ýören,
Sensiň – meň, göwnüme göwni hin guran,
Dilimiň ujundan döküljek bolan,
Goşgymyň, bir ömür bitmez ahymyň...

* * *

Ökünmegin, eý ýürek,
Bolma gamgyn, bolma lal;
Meniň atam ak derek,
Leýlisaç enem mysal.

Asmanda Aý ýalňyzdyr,
Menem ýalňyz gör ahyr.
Meniň uýam narpyzdyr,
Jigim läle – gan bagyr.

Düşegim şu şor toprak,
Ýorgan asmanda bulut.
Meniň agam Beýik dag,
Meniň inimidir bürgüt.

Gülkim meniň çakmaklar,
Ýagyşlar – gözýaşymdyr.
Arslan meni hoş görýär...
Gaplaň garyndaşymdyr...

Ýow hasabyn etmeýän,
Mert bolsa, jan pidadyr.
Dostlarym kim, bilmeýän,
Meniň ýarym – Hudaýdyr.

* * *

Görüp bilmeýän bar men dek garyby,
Ýykylyp barýaryn şeýle-de özüm.
Gutaryp barýaryn özüm-den-özüm.
Göwsüme daş atman gezmeýänler bar...

Sesimem çykmaýar kebelek ýaly,
Sedasyz synlasym gelýär dünýäni.
Hatda demir tekje göstermez häli,
Olar ganatyma goýan günäni.

Dost diýesim gelýär,
Etmän howatyr,
Uzak ýaşamaryn şeýle hem özüm.
Ömrüm bir bag gezip geçjek nowadyr,
Göz açyp-ýumýança söner ol gözüm.

Goýmaýar.
Elimden çekýärem biri,
Biri aýagymdan, biri saçymdan.
Biri goýnum, biri göwnüme girip,
Dünýäden bezdirýär otuz ýaşymda.

Tomaşa edýärler daşyrak durup,
Kesmez pyçak bilen soýýarlar meni.
Hudaýyň elinden nan hem iýýärler.
Şeýtanyň hyzmatyn edýärler bary!...
Görüp bilmeýän bar, men dek garyby.

NESIBE

Gün degmedik boýnuňdadyr tylla merjen,
Gagşatdyň sen gözleriňi süze-süze.
Eý, kimleriň nesibesi – Nesibejan,
Aýrylyşdyk, näme bolsa göreris-dä...

Näme bolsa boldy indi, eý jana-jan,
Bagtymyzdan, göreris-dä, bagtymyzdan.
Hyýal sürüp, ýola çykyp Ferganadan,
Köçäňize her günü bir geleris-dä...

Günä mende, nala ýokdur Gülaýymdan,
Kerpiç gopan gumdan gurlan binalardan.
Emgek guçup, indi diňe Hudaýymdan
Maňa dözüm, Saňa ömür diläris-dä...

Ýar diýeni ýanyňda ýörse güýmenip,
Söýmeseň-de galar ekeniň öwrenip.
Diňe hälem Daşkent diýse jan örtenip,
Bildirmäni gije aglap durarys-da...

Ýyllar ýonar, ýyllar gömer göwün derdiň,
Gadry gaçar asyl hemme muhabbetiň.
Unudansyň sen elbetde Muhammediň –
Bu hallary özümizden bileris-dä!

Gün degmedik boýnuňdadyr tylla merjen,
Kaka-kaka gaşlaryňy kaşadar sen.
Eý, kimleriň nesibesi – Nesibejan,
Aýrylyşdyk, näme bolsa göreris-dä...

* * *

Gülälele mysaly söýgi diýlen zat,
Deginmäni bolmaýar,
Degseň döküler.
Elwan bir gümmeziň ortasy ap-ak...
Muny bir men bilen kebelek biler.
Men-ä şol gümmeze başymy sokdum –
Bir gyzył köýnekli gyzjagaz güler:
Beýle bakma maňa, düşdünmi?
Düşdüm...
Muny bir men bilen kebelek biler.

Soňra ak ganatym uçdy-da gitdi,
Onuň ömri bir gün – çäşde öler.
Ene ýer aýlanyp menzile ýetdi,
Muny bir men bilen kebelek biler.

Söýgi bir mysaly ol bişen şatut,
Degmäni bolmaýar,
Degseň döküler.
Garaş, söýseň ýüz ýyl,
Söýmeseň unut!..
Muny bir men bilen kebelek biler.

Ol maňa garaşar ýüz ýyl geçse hem,
Kör bolup galýança ýola telmurar...
Söýgi – meniň hemme derdime melhem,
Muny diňe özüm bir ýürek biler.

GYZYL ALMA

Şahadaky gyzyl alma
Bişen eken,
Ýolup aldym, gördüm, gurdam
Düşen eken.

Men almany zyňdym uzak
Ol dat etdi:
Taşlap gidýän bolsa meni
Näme aldy?!

Gyzyl alma, gyzyl alma,
Men ýeňildim.
Dünýe weýran diýenlerin
Indi bildim...

Eý, ýüregim, seni ne oý
Ýakyp barýar,
Söýgä bize ne ýol bolsun
Bu çarbagda.

Şahadaky gyzyl alma
Bişen eken...
Biziň başa şeýle söwda
Düşen eken.

ZEÝNEP GOŞGUSY

Deňim başga, diýdi ýar,
Tapdym diýsem deňimi.
Margilanly bir dildar
Tartyp aldy begimi.

Gülki gitmän gözümden
Akar boldy gözýaşym.
Güjeňläp ol bagtyny,
Ýakar boldy gündeşim.

Näme boldy, beg ýigit,
Bikäne sen bakaňok?
Kümüşden müň aýlanyp,
Zeýnepden hal soraňok.

Takdyr diýseň, şum takdyr,
Könlüm dolsa – goýmazdym.
Begim, Seni men ahyr,
Kümüşden kem görmezdim...

Galsam – derdim bir derýa,
Gitsem – ne bir güýjüm bar.
Kümüş aýy getiren
Arabada öjüm bar!

GYZ GARGYŞY

Ýaşlygymy hazan etdiň
Biwepa ýar.
Bolgun indi iki dünýä
Sen söýgä zar...

Ernek edip gan aglatdyň
Meni mydam.
Ernek ömrüm nesip etsin
Özüňe hem.
Sen giren bag gülzarlary
Galsyn gurap,
Sen baran dag ýüzün burup,
Gitsin ýöräp.

Suwsuz galsyn sen suw içen
Ol ýaplaryň.
Günäsine galgyn tylla
Balyklaryň.

Begenmesin göwnüň asyl
Aglasyn bir,
Daş bagryňda daşmähir gyz
Uklasyn bir...

Ýaşlygymy hazan etdiň,
Biwepa ýar,
Hem ol dünýä, hem bu dünýä
Bol söýgä zar.

Görmegeý sen ýagtyda hem
Gözüň tutup.
Käkilime degen eliň
Galsyn synyp!...

* * *

Ýalan ýaman diýerler,
Hoşamat ýaman.
Ýamanlygyň bary ýamandyr, emma
Meniňçe dünýäde iň uly günä –
Sygynmany ýaşamak...

Dile gelenini aýdyberýäris.
Soramazdan çyndyr ýalanmy, emma
Meniňçe dünýäde iň uly günä –
Garry gyzyň asyl gybatyn etmek.

Kim bu şygrym okap açykdan gülse,
Biçäreden hasam biçäre bilse...
Meniňçe dünýäde iň uly günä –
Hüňňürdäp goşgy okamak.

KYÝAMAT

Kyýamatda garalar güneş,
Asman gara düýde-de dolar.
Bedasyllar pişikdeý ýuwaş,
Bihaýalar kethuda bolar.

Kyýamatda gurbaga bilbil,
Gamyşzarlar öwrüler бага.
Tomzajyklar bolýandyr düldül,
Ogrular sakçydyr бага...

Kyýamatda guluň garny dok,
Hojalary bolar nana zar.
Şahyr bilen şanyň işi ýok,
Zyndanbanlar goşgular ýazar.

Kyýamatda bolmaýar hile,
Ýagys – şerap, içegi – ýylan.
Hiç kim gusmaz dostlary bile
Bir gadak meý içip – bir jam gan.

Dört pasylyň bolmaýar gysy,
Kyýamatda erteki hem bolmaz:
Ýusup üçin guýa-da düşüp,
Agalary çekibem alar...

Kyýamatda hemme dyz çöküp,
Muhammedi ýada-da salar!

* * *

Seretmeyär ýekeje sapar.
Men seredyän ýollaryna zar.
Aýy üzüp berseňem maňa
Çykmaryn diýp, náz eder dildar.

Haýyşlarym bihuda, zarym,
Ýalbarsamam – barysy bikär.
Gabanýaryn, gelyärem arym,
Çykmaryn diýp, náz eder dildar.

Aýnasyna delmirýän, emma,
Özi sürme çekýär gaşyna,
Boýdaşy-da ýanynda, welin
Çykyp gidýär bulak başyna.

Göz aýyrman ýuwaşja durun,
Kimleredir edýäriň höwes.
Bir gelşiksiz ýigit-dä özüm,
Buýra saçla edýär ol yhlas.

GYZYL GÜL

Gyzyl gül, goýnumda uklap ýatan gül,
Elleri boýnumda uklap ýatan gül,
Kirpigi göwsüme tyg dek batan gül,
Saňa näme gerek ýene eý, göwün?..

Ýanymda sallanar kyrk tylla käkil,
Owsunar, tovlanar kyrk tylla käkil,
Janymdan aýlanar kyrk tylla käkil,
Saňa näme gerek ýene eý, göwün?..

Sallançagyň üwräp, ah çeker ahym,
Ýüzleri ap-agym, gözi monjugym,
Bu ýagty dünýäde öçmez ojagym,
Saňa näme gerek ýene eý, göwün?..

Janymy guş çokar gelip ol ümsüm
Men seni bilmeyän, sen guşjagaz kim?...
Sen maňa nätanys, men saňa hiç kim,
Saňa näme gerek ýene eý, göwün?..

Gyzyl gül, goýnumda uklap ýatan gül,
Elleri boýnumda uklap ýatan gül...
Ah, meniň goýnumda aglap ýatan gül,
Köňül, saňa ýene ne gerek, köňül?

DEGIŞME

Onuň ýumuşlary şeýle bir köpdür,
Aýal nirden bilsin äriň derdini.
Dostlarym men size aýtsam dünýäde,
Tapyp bolmaz aýallaryň merdini...

Çalyň siz dutary. saýrasyn mukam,
Maňa meý uzadyň, aýdym-saz gerek.
Aýal diýenleri şeýle bir ynsan,
Oňa şahyr däl-de – oňa är gerek!

NASRULLA

Kerwen-kerwen tyllalara ýetdi güýjüň,
Şähri Kokantda hiç galmady seniň öjüň,
Git gelen ýeriňe indi, eý zalym,
Emir Nedirä seň ýetdimi güýjüň?

Gökdäki ýyldyzdan köpdi leşgeriň,
Ýeňiji bolsaňam egik başlaryň,
Aýal gursagyna batdy hanjaryň,
Emir Nedirä seň ýetdimi güýjüň?

Sen dek ganhorlary gören Fergana,
Şa gyz käkillerin ören Fergana,
Mert bolsaň sen jogap bergil merdana:
Emir Nedirä seň ýetdimi güýjüň?

Zalym bolup galdy aslyň Nasrulla,
Lagnata gömüldi adyň Nasrulla,
Görden turup gitdi Tumaris mama,
Emir Nedirä seň ýetdimi güýjüň?

Zor bolsaň zorlaryň ýurdun alsadyň,
Ýagynyň üstüne atlar salsadyň,
Ol şa däl-de Aýaldygyn bilsediň,
Emir Nedirä seň ýetdimi güýjüň?.

SEDEM

Bir bakyp goýsaň ýeter,
Bize hem käte senem.
Maňa sensiz bigadyr
Dünýä senem, dünýä senem.

Sen özüň şemsu-hylal,
Köydüren ýar, sahypjemal.
Sensiz ol asmanda ýok
Many senem, many senem.

Gözleri jeren özüň,
Husnuňa haýran özüň.
Deňi ýok, tymsaly ýok
Zyba senem, zyba senem.

Bak, ajap gowgada biz,
Söýgi sährasynda biz,
Kaýys özüm, sen özüň
Leýla senem, Leýla senem...

Bir bakyp goýsaň ýeter,
Bize hem käte senem.
Maňa sensiz bigadyr
Dünýä senem, dünýä senem.

* * *

Bu gün meniň çöküp gitdi,
Çöken göwnüm.
Eý dostlar aýdyň, hany meniň
Uzyn dilim?

Aý biperwaý. Asman bigam
Çeker çilim.
How ýyldyzlar, hany meniň
Uzyn dilim?

Oralanda guşak ýetmez
Bilim hany.
Çingizlere baş egmedik
Ilim hany?

Hiç kim jogap tapyp bilmez
Sowalyma:
Neneň sözler gelip-gitdi
Hyýalyma.

Şu-şu ýurtda baş göterip
Ýörüp bilmen.
Sizi bilmen, men aglaman
Durup bilmen...

* * *

Köp wadalar berip. dyzada çöküp.
Ömrümde örän köp ýalan sözledim.
Ýoluma intizar boldy näçe gyz.
Men bolsa söymäni otuza girdim...

Yzyna seretmä gorkýaryn indi,
Dolansam, şirin jan ýene ot alar.
Duýgular doguldy, duýgular söndi,
Men gezen baglardan bir nala geler.

Ýadymda galany bir soluk ýyldyz.
Gijeler gözüme delmirýär ümsüm.
Göwün çemenine döker ýaprak güýz.
Men seni yzlaýan, eý atsyz söýgim...

Ilki söýgi – belent şahada alma.
Men oňa topuldym ýetmedi elim.
Saňa bagt dileýän, bolýa, kim bolma,
Günleriň haýyrly bolsun, söýgülim.

GUŞLARAM AGLAR

Derler akdy suw bolup bizden,
Soň gürsüldäp ýykyldy derek...
Aga, biziň etmişimizden
Ağşam guşlar aglasa gerek.

Ene serçe aýlanar, gitmez,
Göwnüne gyl sygmasa gerek,
Höwürtgeseň daşap, edip saz,
Täze hinde aglasa gerek.

Belent bolar öýümüz dag dek,
Eýwana gaş bolar ol derek.
Biz ýaşayas wagty hoşlukda,
Şonda guşlar aglasa gerek...

* * *

Sagalmaryn bu dertden men,
Ölsem gerek.
Toprak bilen aga-ini
Bolsam gerek.

Ölüm näme? Hoş gal, ene
Gezip gitmek.
Gara ýeriň gujagyny,
Öpüp bilmek.

Oňalmaz bu derdim meniň,
Umydym ýok.
Ýagsyz şem dek gözlerimden
Sönermi çog.

Çog nämedir?
Çog hem tütäp,
Kül bolýandyr.
Ynsan bir gün öz meýline,
Gul bolýandyr...

Ýüregim sandan çykardym,
Aglap-aglap.
Huzurymda ajal durar,
Gaşyn ýaglap.

Bu ömürde ölüme dik
Bakyp ösdüm...
Hany maňa berlen jaý
Girdik, dostum!

* * *

Maňa tanyş ýüzüň, gözüň, kimsiň özüň,
Ýürek bagrym ýakyp barýar, her bir sözüň,
Näme beýle mähribanlyk, görüp dursam,
Durkuň adama meňzeýär, kimsiň özüň?...

KÜMÜŞ

Margilanda Kümüşi gördüm,
Gözlerinde yaş dolup durdy.
Saçlaryny maýdajyk örüp,
Atabege garaşyp ýördi.

Säher turup galam gaşyna,
Çeken sürmesi-de gurapdyr.
Gözden akan aýy yaşlary,
Ösmesini ýuwup başlapdyr...

Meni bir oý gynaýar ýaman,
Ýürek ýene oýnaýar ýaman.
Daşkende gyz berme Margilan,
Kadyry ýok, Zeýnepler aman.

KÄKILIŇ KIM KESDI, ÝAR?

Mamam örüp geçen saç,
Dabanyňa düşen saç,
Dabanyňy öpemde
Aglap-aglap giden saç...
Käkiliň kim kesdi, ýar?

Däp-dessurdan kim gaýdar,
Içim bagrym hem ýanar.
Daşa aýtsam tolgunar,
Suwa aýtsam suw ýanar,
Käkiliň kim kesdi, ýar?

Käkiliň ne uzyndy,
Oňa humar gözümdi.
Durmazmydy sallanyp,
Egniňde durna hatar,
Käkiliň kim kesdi, ýar?

Seni neneň söýerdim,
Jandan eziz görerdim.
Saçyňa beren azar,
Ellerinde kasdym bar,
Käkiliň kim kesdi ,ýar?

Käkiliň kim kesdi ýar,
Söýgä böwet basdy ýar,
Meniň göwnüm çökdürip,
Kimiň göwni ösdi, ýar?..

UMYT

Bar men özüm, barlygyma haýran özüm,
Galmadyk dek toprakda hiç meniň rysgym.
Nirä baksam ýumruk bolup gökde gözüm...
Diňe bir zat galdy meni aldamadyk.

Ýigit ömrüm ýanyp barýar goýnum çog diýp,
Seni söýýän bu dünýäde hiç kim ýok diýp,
Hiç kim seni yzlap gelmez ýalňyzym diýp...
Diňe bir zat galdy meni aldamadyk.

Köýüp giden bu janyma melhem diläp,
Ol depämde oturan dek başym sypap,
Eý hudaýym, sen aldama diýýän aglap...
Diňe bir zat galdy meni aldamadyk.

Ýüregimiň bir çetinde gyl dek umyt,
Sönüp barýan ýyldyz ýaly ýanar ýylt-ýylt,
Ýadynda sen, diýýän, sen hem ýadyňda tut...
Diňe bir zat galdy meni aldamadyk.

Gyl dek umyt saklar asyl muhabbeti,
Gyl dek umyt görkezer müň keramaty.
Hudaý bolsa aldamaýar Muhammedi!
Diňe bir zat galdy meni aldamadyk.

DERÝA ELEGIÝASY

Bahadyr Isa

Derýa goýdum men balamyň adyny,
Ol derýada çöküp gitdi bir günü...
Aždar bolup suwlar ýuwutdy jismini,
Indi maňa ogul boluň balyklar.

Bilsem, goýmazdym men asyl egnimden,
Dabanjygy ýaňy ýere degende –
Suwda daşlar ýassyk boldy erkäme
Indi maňa ogul boluň balyklar.

Sygmady ol şeýdip şu giň topraga.
Tolkun bolup ruhy geler kenara.
Gelip durjak indi sizi görmäge –
Indi maňa ogul boluň, balyklar.

Ady bilen bagly ynsan kysmaty.
Wah, men ony ozal näme bilmedim,
Öz çagamdy öz goýnumda ösmedi,
Indi maňa ogul boluň, balyklar.

Siz günde bir jigerbendim görersiz.
Indi diňe siz gününe ýararsyz,
Nadan ataň armanlaryn sorarsyz,
Indi maňa ogul boluň, balyklar.

Derýa goýdum men balamyň adyny,
Ol derýada çöküp gitdi bir günü,
Aždar bolup suwlar ýuwutdy jismini,
Indi maňa ogul boluň, balyklar!..

* * *

Gamly günüm gözüm düşse,
Köyer asman, düşünmersiň.
Meni asman düşünýändir,
Sen, eý ynsan, düşünmersiň.

Köyüp göwnüm geçer bolsam,
Akar bolsam, gider bolsam,
Meni derýa düşünýändir,
Sen, eý umman düşünmersiň.

Meniň ömrüm uzyn arman,
Özüm beýik, hem merduwan,
Meni sähra düşünýändir,
Sen, eý sarban, düşünmersiň.

Hem aşyk men, hem garyp men,
Hiç kimi ýok, bir Mejnun men,
Meni Leýli düşünýändir,
Sen, eý jenan, düşünmersiň.

Meniň barym diňe köňlüm,
Meniň ýarym diňe köňlüm,
Gamgyn – bir şol düşünýändir,
Sen, eý handan, düşünmersiň.

Köňlüm gül, gözlerim güldür,
Ýüzüm gül, ellerim güldür.
Meni Alla düşünýändir.
Sen, eý saba, düşünmersiň...

Gamly günüm gözüm düşse,
Köyer asman, düşünmersiň.
Meni dünýä düşünýändir,
Sen, eý nadan, düşünmersiň!

BABUR NALASY

Takatym galmady mende,
Tagty ýow aldy soňunda.
Watanym galdy yzymda,
Owgan gitdim, derýa geçip.

Bagtam geler – gider eken,
Jan dostuň hem satar eken.
Yzyňdan daş atar eken.
Haýran gitdim, derýa geçip.

Iki gözüm ilimdedir,
Çog dek sözüm dilimdedir.
Göwnüm ýanyp, göwnümde bir
Arman gitdim, derýa geçip.

Ýurtdan aýra, zaryn göwnüm,
Gubaryna aşyk göwnüm,
Aglap bu gün, bu şa göwnüm,
Weýran gitdim, derýa geçip.

Bagyşemal seýil indi –
Galar çöküp gaýyr indi,
Baburyň ýok, hoş gal indi,
Anjan gitdim, derýa geçip.

MUHAMMEDE HAT

Eliň güle öwrülsin ýer guçanda,
Bir gultum çog owurtla, suw içende,
Söý, ýüregiň kerwen bolup göçende,
Yşkdan uzak sähra barmy, byradar?...

Aşyklaryň arasynda hekim ýok,
Derdiň aýtsaň, eşitjek bir adam ýok.
Yşk derdine yşkdan başga melhem ýok,
Mundan agyr söwda barmy, byradar?

Nirä başyň urma, bu dünýä bir kem,
Özgä bergin özüň mätäç bolsaň hem.
Özgäň gamy öldürmese ölseň hem,
Ýaşayyşda many barmy, byradar?

Bak bu pelek işlerine öwrülip,
Kimler geçer bir jany müň dogralyp,
Kimler geçer gabygyna oralyp,
Dertsiz dek, bidoga barmy, byradar?

Laçyn gökde näder gözi ýetmese,
Syndyr galamyňy sözüň ötmese.
Watan diýseň öýken dolup gitmese,
Goşgy ýazmak nämä gerek, byradar?

SYR

Şemal dek bikarar şahyr söýgüsi,
Onuň bar döwleti – diňe sulbasy.
Küýsegden ýakýandyr reyhanyň ysy,
Meni saýlanyň hem bir geňsi...

Bir süýji söz bolmaz müň zähmetiňe.
Ne bir salamyňa salam alýandyr.
Muhabetiň näme Muhammediňe?..
Galamyň gujaklap uklap galýandyr.

Kasry şöhrat içre gan aglar ýürek,
Göwsünde nämendir gyjak çalyandyr.
Oňa goşgy gerek.
Saňa är gerek.
Bezzady hem düşünmäni galýandyr...

Sen oňa garaşdyň, göz dikip aýlap,
Ol bolsa söz ýygnar, gözüň ýadady.
Söýgülim, perişdäm... tentegim, ýa reb.
Bagtyň ýarysyny goşgym talady!...

Günäleriň näme, aýpsyz dilber,
Seni saýlanymam bir geňsi...
Hakyky şahyrlar öýlenmän geçer.
Görmän öýlenerler aýala käsi.

* * *

Söýgi sen mährimsiň,
Söýgi sen durkum,
Şohlugym, şatlygym, gözde ýaşlarym.
Käte otdur bagrym,
Käte buz bagrym,
Seni yzarlaýar ylahy älem...

Nirdesiň,
Bu agşam men munda تنها,
Kimlere aýdaýyn derdi-pyganyň,
Dünýäde umydym galmady asla,
Janynda janym...

Nirdesiň?
Soňky sapa golda özüň.
Göz dikýän ýoluňa,
Intizar ýürek.
Bir üm etsen besdir,
Bir agyz sözüň –
Baryndan geçerin, maňa sen gerek...

UZAKDAKY GADYRDAN

Tokaýlaryň lälesi
Gaýyňlaryň gymyzy.
Uruşlaryň balasy –
Sen atamyň orus gyzy...

Biz, belki-de bir ömür
Görüşmeris, alys – nur.
Atam bilen giden syr –
Sen atamyň orus gyzy.

Atasyzlyk ýeňilmi?
Sen hem ýarym göwünmi?
Ulumysyň, kiçimi...
Sen atamyň orus gyzy.

Jan çykar wagt, sowap ol,
Kimleridir yzlap ol,
«Gy-zy-m» diýdi, aglap ol...
Sen atamyň orus gyzy.

Söz atylan ok eken,
Bagyr ýakar çog eken.
Suratyň hem ýok eken...
Sen atamyň orus gyzy.

Atam syryn satmaýar,
Bilse-de ol aýtmaýar.
Atam indi gaýtmaýar,
Sen atamyň orus gyzy.

Damaryňda biziň gan,
Nirde bolsaň, bol aman.
Uzakdaky gadyrdan –
Sen atamyň orus gyzy!..

TÜRKMEN GYZ

Gündogary öwran-öwran aýlanaryn,
Ybaly bir ýar tapmany oýlanaryn.
Öz ilimiň gözelleri düşünmese
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin...

Gözüm düşse ýüzleri lowlap ýanyp dur,
Arkasynda kyrk çemeni tovlanyp dur,
Kesilmedik käkileri tolkunyp dur,
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin.

Ol iliniň däplerini etmeýär har,
Sallaňçagy hüwdüsine bolmaýar zar,
Gaşlaryny bezäp duran sürmesi bar,
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin...

Saýlanyp dur, özgelerden gül içinde,
Gün çykyp dur, gün batyp dur ýaňagynda,
Öz dilinde sözleşmeýär dil ujunda,
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin...

Meñzeş lybas geýinýändir näçeleri,
Ysyrgasy ýanyp durar gijeleri,
Ýalkym saçar ýörse Daşkent köçeleri,
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin.

Gowuşaýsam, nesip bolsa ýara ýetip,
Maňa goşgy aýdyp berer ýatdan bilip,
Babalarym ruhlaryny şatlar edip
Uzyn köýnek türkmen gyza öylenerin!..

Men hem sen dek, bagry gan dogan.
Maňa-da ýok wepadar dogan
Biwepa köp eken dünýäde,
Ol söýgi ýok eken dünýäde!

BAGYŞLA

Sada Muhammet men,
Sada Muhammet –
Türkmen gyzyn magtap bir bela galdym.
Diňe köýnegine edipdim höwes,
Başymdan aýrylmaz gowgada galdym.

Öýkäñiz nämeden doganjanlarym,
Gabaklar asyldy, ýygryldy gaşlar.
Düşünmän daş atsa, olar, çydadym,
Emma ýaman batdy, siz zyňan daşlar.

Bu ýagty dünýäde hemme gyz gözel,
Millet saýlamaýar gözelligi gülgün.
Nazarym Jeýhundan geçäýse sähel,
Nirden bilýän size melal gelenin.

Ýurdum gözelleri, size ýok taryp,
Gaşyňyzda sürme dursa süýkelip.
Uzyn saçyňyzy örende darap,
Baksa diýerdim men aý hem öýkenip.

Asyl türkmen gyz hem bahana häli,
Yzlanym mydama siziň ýalylar.
Isleýänim – haýa, mamalar ýaly,
Küýseýänim asyl Kümüş bibiler.

Ýansam hem siz üçin bolar ýanyşym,
Siz sebäpli göwnümde çog, köýsem hem.
Türkmen gyzlaryndan ýokdur tanyşym,
Galyň berer ýaly ýokdur düýäm hem.

HOWATYR

Gorkýaryn, birdenem men ölüp gitsem,
Ýatar bolsam guma dolup gözlerim,
Göwnümi göçgi dek basyp dur bir gam –
Aglamanam bilmez meniň gyzlarym...

Iň ýakyn dostlarym gybatym eder,
Iň ejiz duşmanym üstümden güler.
Näme etse olar özleri biler,
Aglamanam bilmez meniň gyzlarym.

Şahyr ölse, kim hem gyýylar häli,
Häzir şöhratparaz saçakçydan köp.
Olar asylgy bir, edil buz ýaly,
Barmak degse bary döküler bir top...

Dilden galsam, gözde gatap yaşlarym,
Göwnümden hiç başga barmydyr zarym?
Bu ýere egilen günü başlarym,
Aglamanam bilmez meniň gyzlarym.

Olar yaş. Ölümden gorkýaryn ýaman,
Sebäbi derdine gulak asmadym.
Gabrymyň üstünde aglary ýaly,
Gyzlarym gözýaşyn saklap bilmedim!

SYGYNMAK

Ertekim uzaldy, meniň ertekim...
Eger ertir bu dünýäden men gitsem,
Eý durmuş, ezizim, gamda goýmagyn,
Meniň bir-birinden şirin gyzlarym.

Göwnümden ýaýraýan sazlar nämedir?
Elwan aýdymalarym söner zyymdan.
Ýazan kitaplarym – kagyz gämidir,
Men gitsem, olar hem gider zyymdan.

Küle gömdüm altyn pursatlarymy,
Indi bir gün diňe taşlansa gadam,
Şahyrjyklar etse gybatlarymy,
Belki, kimdir biri ýatlar meni hem.

Ýatlamasa näme, köpüň biri men,
Geplemsek obala, asman ýykyalmaz.
Urup duran kalbyň diridir zary,
Ýürek durandan soň asyl gysylmaz...

Men seniň baryña boldum perwana,
Sähralaryň gezip ardy dabanym.
Kirpigmiň önünde durandyr, ine,
Tawus dek tovlanyp iň soňky ýolum.

Ertekim uzaldy, meniň ertekim,
Daňa ýetip bilmän dünýäden gitsem,
Eý durmuş, ýalňyzym, gamda goýmagyn,
Meniň bir-birinden şirin gyzlarym!

GYZYM MASUDA

Ene gyzym, depäňe
Ýagty saçsyn gül börük.
Bir ogulyň enesi,
Bolanlygyň mübärek.

Janym balam, janymdan
Ugradypdym men seni.
Müň howatyr dert bilen,
Synlapdymam men seni.

Sen bilmersiň, maňa şa
Sowgat boldy Bilalyň.
Kösenen bu janyma
Söýeg boldy Bilalyň.

Häzirikçe bişikde
Süýji hyýal goý sürsün.
Ynanýaryn, iru-giç
Goltugyma ol girsin.

Gutly bolsun ýar diýip
Ellerinden tutanyň.
Eneňden hem mähriban
Ene diýip tapanyň.

Bagtyn diläp ýaşadym,
Tüýdüp erdir asmany.
Seň penaňa tabşyrdym,
Eýäm, bu goşa jany.

Ene gyzym, depäňe
Gün dek bolsun gül börük.
Bir ogulyň enesi,
Bolanlygyň mübärek.

KRISTINA

Kristina!
Jana jan goňşym.
Ökjesi belent
Melesaç,
Ykjam.
Ýan goňşym, jan goňşym
Emma menden hem,
Pişigine mähriban goňşym...

Kristina!
Ara bir diwar.
Gözi mawy,
Burny eýjejik.
Ýeke çaga,
Ikije güjük –
Ony taşlan ärden ýadygär.

Bu kysmat,
Bu tagdyr ýazylan ozal –
Ärsiz bardyr, hemmesi gözel
Kristina!
Bagbansyz bag dek,
Çaňda galan edil tozga dek.

Äri bilen dostdum ýakyndan,
Ol parowoz münüp gezerdi.
Elleri ýag işden gaýdardy,
Içse biziňkide ýatardy...

Kristina!
Mele saç dildar.
Ajaýyp hem täsin bakyslar...
Meniň öýüm doly çagalar,
Onuň öýi doly janawar.

Biziň külbe – başinji gabat,
Myhmanlara açyk – merhemet!
Bize oňaýsyzam bolardy –
Liftden güjük ysy gelerdi...

MUHABBET

Kalba zerdap bolup dolanyň ýaman,
Käte açylmany solanyň ýaman.
Muhabbet, muhabbet, hemmesinden hem,
Saça ak düşende geleniň ýaman!..

Gelseň, gitgil diýp aýdyp bilmediň,
Yza gaýtjak diýseň gaýdyp bilmediň,
Hiç kime armanyň aýdyp bilmediň –
Muny ýeke özüň bileniň ýaman.

Käte ýatlap, käte hyýaly ýollap,
Käte ýyldyz, käte aý ýaly parlap,
Mylaýym ýylgyryp çekdirip azap,
Uzakdan näz edip oýnanyň ýaman.

Ýedi ýat göwnünde jaý etdi gelip,
Aýdanyň agşamdy meni unut, diýp,
Indi bagtlymysyň, şahyr ýigit diýp,
Günde bir üstümden güleniň ýaman...

Kalba zerdap bolup dolanyň ýaman,
Käte açylmany solanyň ýaman.
Muhabbet, muhabbet, hemmesinden hem
Saça ak düşende geleniň ýaman.

BAGYŞLA

Näzimä

Şöhrata öç bolsam gerek ýa gumra,
Ýalan bolsa gerek köňülde nalam.
Bir topar setirler ýazanda tenha,
Gözüme görünmez ezizim çagam.

Dünýäni erkeläp, süýji söz yzlap,
Balamy erkeläp bir söz aýtmaýan.
Pişik deý ýanyma gelse süýkenip,
Öpmän maňlaýyndan öýden haýdaýan.

Ele galam alsam, oýun togtaýar,
Gülüp açyp bilmez gül dodagyny.
Ýürek edip hiç zat sorap bilmeýär,
Hatda goýup giden oýunjagyny.

Her haýsy bir burçda çekýärler burnun,
Haýran men, öýümiz hyýal içinde.
Duzsuz goşgy diýip, şirinden-şirin,
Çagalarym ýörär ayak ujunda...

Maňa meňzäp goşgy ýazmasyn olar,
Menden artyk haýry deger ilime.
Şa eser bolsa-da tüýkürsem bolar –
Balamy agladyp ýazan şygryma!

KÜYSEG SETIRLERI

Jigim meniň,
Bir eýjejik jigim meniň.
Saňa bakar dar öýünde dokuz çaga,
Giň öýünde aňyrsy yok düz-meýdanyň.
Sen ysnyşdyň,
Ysnyşmaz hiç göwnüm meniň...

Meň ýanymda bir näzenin otyr gülüp,
Ýazanlarym oňa ýatdyr, bakar gülüp.
Perwana dek aýlanyp dur, janym diýip,
Seni oýlap dilim-dilim bagrym meniň.

Bagtly şäher sähereçe aýdym aýdar,
Gyrda tozan – uzaklardan pada gaýdar.
Ýelinleri süýde dolan biziň jaýdar,
Sygyrlarmyz çykmaz kesip ýolum meniň.

Bu ýerlerde bilmeýärler biýe* näme?
Baýyr näme, eňnit näme, gaýa näme?
Şahyr bolup, agam menden geçdi, diýme,
Aýdym aýtsam bir egniinde elim meniň.

Güneş çykar, güneş batar, küýseyärim,
Kükregimde bir daş ýatar, küýseyärim.
Çydamaryn aýralygyň oduna men,
Hany, öňki gazykdaky donum meniň!...

Jigim meniň,
Görmegeýje jigim meniň.
Saňa bakar dar öýünde dokuz çaga,
Giň öýünde aňyrsy yok düz-meýdanyň.
Sen ysnyşdyň,
Ysnyşmady göwnüm meniň.

* *Biýe* – baýtal

ÖZBEK GYZLARY

Bu How eneden olara adat:
Tutsa gül tutýandyr elini diňe.
Öpse diňe şemal öper ýüzlerin,
Durmuşa çykmadyk özbek gyzlaryň.

Bu How eneden olara adat:
Kyrk käkili nāzik bilinde gat-gat.
Sylsa ýagyş sylar ýüzüne seret,
Görse diňe asman görer gözlerin –
Durmuşa çykmadyk özbek gyzlaryň.

Ýylgyrsa gül ýagar ýañaklyryndan,
Syrn gizlār hatda güljagazlardan.
Garaňky düşensoň hylwat baglardan
Ýöne siz yzlamaň asyl yzlaryn,
Durmuşa çykmadyk özbek gyzlaryň.

Göwni derýadan giň, mähri beýikdir,
Boýdaşy HAÝAdyr, synpdaşy ARdyr.
Perişdeden bilseň hiç parhy ýokdur,
Durmuşa çykmadyk özbek gyzlaryň.

Berdaşy öňünde dag – ýöne toprak,
Olaň etegine jennet bir gadam.
Bir aýypsyz Perwerdigār, diýen dek
Bardyr bir azajyk kemçiligi hem:

Söýýändir,
Köýýändir,
Aram edýändir,
Dara asyň, emma aýtmaz hiç kime,
Aýtmany söýgüsün söýenine hem,
Durmuşa çykaýýar başga birine!

BILBIL

Gaýyňlar ýurdunda bilbili gördüm,
Gülleň şahasynda otyrды saýrap,
Gabagymy asyp, ahwal soradym,
Öýke-kine bilen, az-kem gabanyp...

Gowy boldy, gördüm, görmesem eger,
Tentegiň düýşi, diýp oýlardym, belki.
Doguşan dek görüp, men ony meger,
Özbegiň guşy diýp, oýlardym, belki.

Birahatdy ol, göýä şemally howa,
Onuň derdi ýalan, ol bir gorkak gyz.
Gür ýapraklaň içinde ederdi nowa,
Nagmasyndan asyl galdyrman bir söz.

Meni bendi etdi-goýdy, ol zaňnar,
Kütek pyçak bilen soýaýdy, zaňnar.
Niçikdir öýümi küýsedim birden,
Bilbile tirkeşip ýöräp jarma-jar.

Äkitjekdim, guşum gitdi tutdurman,
Goýnuma ynýtman salaýyn diýsem.
Maňa garaşýarlar ýürekleri gan,
Tokaýda oň bilen galaýyn diýsem...

Men zerurlyk bilen gelipdim bu ýan –
Mesgewde näme bar, saňa bilbiljan?!

ÇONAK DURNA

Bir aýakda ylgap geldiň,
Çonak durna.
Öýüm neneň tapyp geldiň,
Çonak durna?

Özi gan bu göwnüm meniň
Sen hem dyrna,
Kim ýowuza nyşan bolduň,
Çonak durna?..

Geldiňmi, gir, bosagada
Gorkup durma.
Bar eken-dä, bu maňlaýda,
Çonak durna.

Bigana däl, bu görgülik,
Başa düşen.
Meniň edil ýüregime
Daş oklaşan.

Biz dilmaçsyz bir-birimiz
Düşünşeris.
Şerap içmän aga-ini
Boluşarys!

MÄHIR GALAR

Geçer näçe ýyllar tupany,
Ýyllyzlar – göz ýaşy asmanyň,
Öter ynsan ýagşy-ýamany,
Mähir bilen söýgimiz galar.

Gözümize nurun çoyan,
Kalbymyzda arzuw goýan.
Dünýäde ýeke-täk bolan,
Mähir bilen söýgimiz galar.

Enar ýaly yüzleriň şirin,
Humar ýaly gözleriň şirin,
Ýatda galmaz sözleriň şirin,
Mähir bilen söýgimiz galar.

Akyp gitdi derýada Tahyr,
Zöhre aglap galypdy ahyr,
Geläýse-de kyýamat ahyr,
Mähir bilen söýgimiz galar...

Näme diýjek, kakabaş ynsan?
Gybatlaryň etdi bagrym gan.
Senem bir gün geçersiň, ynan,
Mähir bilen söýgimiz galar!

BIZ BAGTLY BOLARYS

Käýarym kimedir ýaksa, ýakmasa,
Olara goşulyp aglaşarmydyk.
Biz bagtly bolarys,
Hudaý halasa –
Hudaý halamasa
duşuşarmydyk...

Reýhan yslaryny
ýollaryma saç,
garaş her agşamda
aý dogan çagy.
Aýbym näme diýip,
Aglamagyn sen.
Aýbyň –
bir owadan
dogulypsyň sen!..

Maňa bir gülüp bak
eý nâzli dildar,
Nur ýagsyn
görende
ýañaklaryňdan
Özüň aýt,
Seň ýaly gyz
ýene nirde bar,
Kirpikleriň uzyn
käkilleriňden?..
Çekinip ýaşama
Hyýal elinde,
Ýaýyl, ýaýra janym,
Örtenme gamda.
Gybatlara çyda,
Töhmete çyda –

Sen ýekesiň, ahyr.
Ýagty jahanda.

Men seniň aşygyň,
Seniň iň garyp,
Gijeden söz
karz alyp,
Daňa berýärin.
Seniň ýanyňda hem
Bir seni gözläp,
Seniň ýanyňda hem
Seni gözleýän.

Isle, dyza çökýän
seniň gaşyňda,
Men günäkär bolman
söýenim üçin.
Hemme perişdeler
Seniň kalbyňda,
Ähli gözelligi
Jemläniň üçin.

Biz bagtly bolarys,
Hudaý halasa –
Hudaý halamasa
Duşuşarmydyk.

ÝURDUM, HIÇ GUTARMAZ ARMANLARYŇ BAR

Ýurdum, hiç gutarmaz armanlaryň bar,
Daşlary agladan dessorlaryň bar,
Geçmişini ýatlap gynalýar janym,
Kalbyň doly şehit oganlaryň bar.

Bagrym ýanar bir aý bahar eýýamlar,
Aý batan tarapa telmurar şamlar,
Aýbyn bilmän giden Akmal Ikramlar,
Faýzulladek merdi meýdanlaryň bar...

Ýurdum, könlüň dek giň asmanlaryň bar,
Ýyldyzy agladan dessorlaryň bar.
Asmanlarynda hem diýdaryňa zar,
Jerendek telmuran Çolpanlaryň bar.

Eliň aýasyna bassam ýüzümi,
Enem sensiň agyr alma sözümi,
Gara ýaprak basyp, gara gözüni,
Uzaklarda galan Osmanlaryň bar.

Eý toba, eý toba, müňde bir toba,
Holha, gezip ýörler geýenleri zer,
Kadyryny satyp şahyr bolanlar –
Gujagyňdan çykan içýanlaryň bar...

Gurbanyň bolaýyn, eý enejanym.
Seniň perýatlaryň – meniň pyganym,
Geçmişini ýatlap gynalýar janym,
Aýtsam hiç gutarmaz dessorlaryň bar..

“BAGTLY DAŇ WASPY” KITABYNDAN

Özbege meñzeşi tapmak gaty kyn,
Meñzese özüne meñzeyär özbek,
Meñzeşi ýok onuň, mähri bir derýa
Dünýäde balam diýip ýaşayar özbek.

Bir elde sallançak, bir elde gurhan,
Gerdeninde kätmen, könlünde iman,
Hemmelere deňdir güneşe meñzeş,
Ýaşasyn dünýä diýip ýaşayar özbek.

On bolsa-da, orny başga barynyň –
Oglum ýalnymdan dörän bir uçgun,
Gyzym perilerden alandyr nusga,
Gül yüzli läläm diýip ýaşayar özbek.

Mamalary yüze girip barsa hem,
Babalary haýsy ýigitlerden kem,
Nesilleri bir howluda bolsa jem,
Düşek etmän donun düşeyär özbek.

Baş egene başyn egmeleri bar,
Gaýşarana başyn egmegeý zynhar,
Bişiginde çaga Yslamlary bar–
Ok geçmez bir gala meñzeyär özbek.

Muhammet, kim bolduň meñzeşin tapyp,
Meñzese – özüne meñzeyär özbek.
Kem goşgy ýazsaňam yüzüňden öpüp,
Kem bolma oglum diýip, ýaşayar özbek.

SAMARKANT

Samarkanda baraýsam eger,
Ulugbegi görüp gaýdaryn.
Ol gan aglap durýar her sapar:
Men derdimi kime aýdaryn?

Gujagymda ulalan oglum,
Mergen oglum, laçyngöz oglum...
Damagyma tyg çeken oglum...
Men derdimi kime aýdaryn?

Bilmändirin näme bolanyň,
Ýyldyzlarda eken hyýalym.
Bilmedim nämedi günähim...
Men derdimi kime aýdaryn?

Gaýgy-gamy göteripdim men,
Köp awylar ýuwudypdym men...
Öz oglumdan garaşmandym men...
Men derdimi kime aýdaryn?

Tenim doňup, kä daş bolaryň,
Men şa däl-de, ahyr, ata men.
Gabrymda hem oýlap ýataryň,
Men derdimi kime aýdaryn?

Samarkanda baraýsam eger,
Ulugbegi görmän gaýtmaryň.
Ol maňa gan aglar her sapar,
Men derdimi kime aýdaryn

DÜÝŞLERIME GIR

Kebelek dek bolup, gaşyňa gonup,
Gözleriňe bakyp ömrüm ötsedi...
Näme gördüm häli men ýigit bolup?
Saçyňy sypara elim ýetsedi.

Ykbalym şu eken, ykbalyň şudur,
Düýşüme gir indi, düýşlerime gir.

Dabanyňy öpýär çeşmedäki suw,
Köýnegiň etegin öpüpdür maýsa.
Men bir ýatan çöpçe bolup bilmedim,
Gözleri jeren göz kirpigi näýza!

Ykbalym şu eken, ykbalyň şudur,
Düýşüme gir indi, düýşlerime gir.

Geçip gidip barýar ömür kerweni,
Günler geçip barýar yüregim aşyk.
Men saňa armanmy, sen maňa arman,
Kalbymyň töründe ýatyr bir yşyk.

Ykbalym şu eken, ykbalyň şudur,
Düýşüme gir indi, düýşlerime gir.

Kebelek dek gelip, gaşyňa gonup,
Gözleriňe bakyp, ömrüm ötsedi,
Galypsyň tenimde janym dek bolup,
Saçyňy sypara elim etsedi.

Ykbalym şu eken, ykbalyň şudur,
Düýşüme gir indi, düýşlerime gir.

MAZMUNY

Halk bol, ilim.....	5
Watan tarypy.....	6
Bizden azat Watan galýandyr.....	7
Uruş ýyllarynyň jenan gyzlary.....	8
Watany söýüň.....	9
Ykrar.....	10
37-nji ýyl agysy.....	17
Haýynlar.....	20
Gdlýan.....	21
Bir günü.....	23
Elegiýa.....	24
Ybraýym elegiýasy.....	26
Çolpan.....	27
Emir Temur.....	28
Margilanda.....	29
Şalara hem aňsat dälidir.....	30
Göklem aýym.....	31
Dileg.....	33
Daşkent.....	34
Andijanym.....	35
Margilan.....	36
Nowruz.....	37
Ene dilim.....	38
Uruş bolmasyn.....	39
Gelinligim.....	40
Gülälele.....	41
Jeren.....	42
Bar bolsun.....	43
Gyzlar goşgusy.....	44
Enar.....	45
Bagtly bol, diýrin.....	46
Öp meni.....	48
Lälik keyik.....	49
Kebelekler.....	50

Baý gyzy.....	52
Söýgi sedasy.....	53
Nesibe.....	56
Gyzyl alma.....	58
Zeýnep goşgusy.....	59
Gyz gargyşy.....	60
Kyýamat.....	62
Gyzyl gül.....	64
Değişme.....	65
Nasrulla.....	66
Senem.....	67
Guşlaram aglar.....	70
Kümüş.....	72
Käkiliň kim kesdi, ýar?.....	73
Umyt.....	74
Derýa elegiýasy.....	75
Babur nalasy.....	77
Muhammede hat.....	78
Syr.....	79
Uzadaky gadyrdan.....	81
Türkmen gyz.....	82
Bagyşla.....	83
Howatyr.....	84
Sygyrmak.....	85
Gyzym masuda.....	86
Kristina.....	87
Muhabbet.....	89
Bagyşla.....	90
Näzimä.....	90
Küýseg setirleri.....	91
Özbek gyzlary.....	92
Bilbil.....	93
Çonak durna.....	94
Mähir galar.....	95
Biz bagtly bolarys.....	96
Ýurdum, hiç gutarmaz.....	98
Armanlaryň bar.....	98
“Bagtly daň waspy” kitabyndan.....	99
Samarkant.....	100
Düşlerime gir.....	101

Adabiy-badiiy nashr

MUHAMMAD YUSUF

ЎE'RLAR

Turkman tilida

Redaktor *K. Hallyyew*

Suratçy *H. Kutlukow*

Tehredaktor *T. Haritonowa*

Kompýuterde sahaplan *G. Kulnazarowa*

Neşirýatyň lisenziýasy AI № 158.14.08.09

Çap etmäge 2019-njy ýylyň 23-nji maýynda rugsat edildi.

Ofset çap ediliş usuly. Ofset kagyzy. Möçberi 84×108^{1/32}.

Şertli çap listi 5,46. Neşir listi 3,22. 1000 nusgada çap edildi.

Sargyt № 19-341.

Özbeqistan Respublikasynyň Prezidenti Administrasiýasynyň
ýanyndaky Habar we köpçülikleýin kommunikasiýalar agentliginiň

«O'zbekiston» neşirýat-çaphana dördijilik öýi.

100011, Daşkent, Nowaýy köçesi, 30.

Telefon: (371) 244-87-55, 244-87-20

Faks: (371) 244-37-81, 244-38-10.

e-mail: uzbekistan@iptd-uzbekistan.uz

www.iptd-uzbekistan.uz